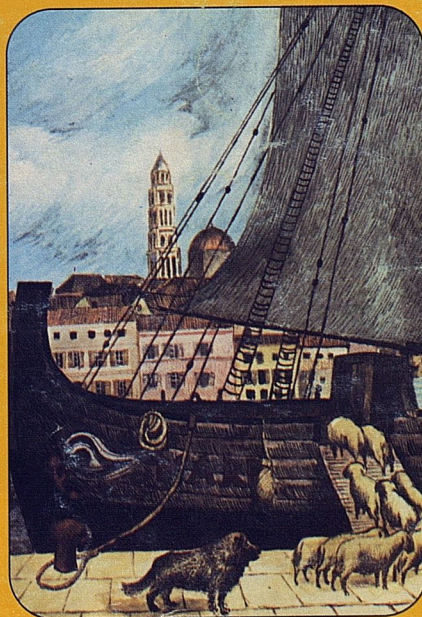
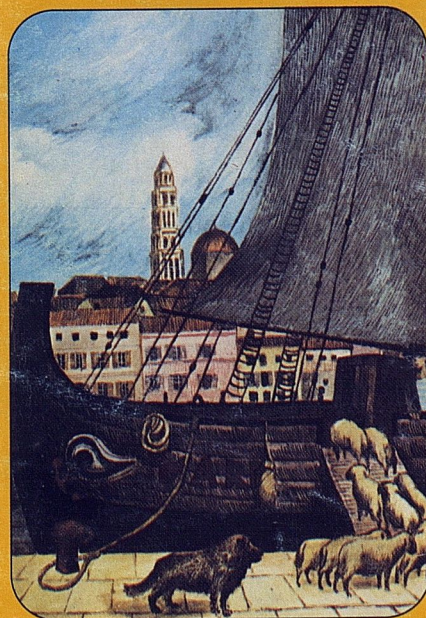

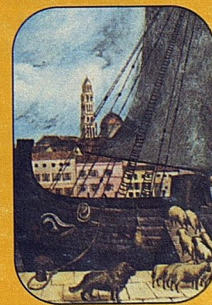
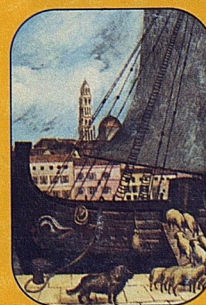
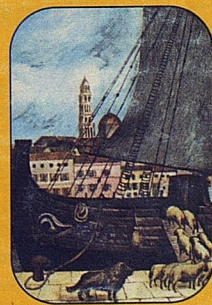
ŠOLSKA KNJIŽNICA

APRIL 1991

1

Kranjska cesta 13, 64240 Radovljica
tel.: 064 / 75-962, 75-988
Žiro račun : 51540-601-16679

je založba, usmerjena v izdelavo knjižnih programov in didaktičnih pripomočkov za šolstvo, organizacijo seminarjev in proizvodnjo opreme za izobraževanje.

Zastopamo tuje proizvajalce, prvenstveno pa izdajamo knjižna dela s strokovnega in poljudnega področja.

Na naslovnici: Ilustracija Karla Zelenka iz knjige Ovčar Runo. Angela Cerkvénika, prvouvrščene na lestvici "Moja najljubša knjiga" v Pionirski knjižnici v Ljubljani za leto 1989/90. Knjigo je izdala leta 1988 založba Mladinska knjiga.

Spoštovani bralci,

v poskušajo Vam pošiljamo prvo številko novega glasila slovenskih šolskih knjižničarjev.

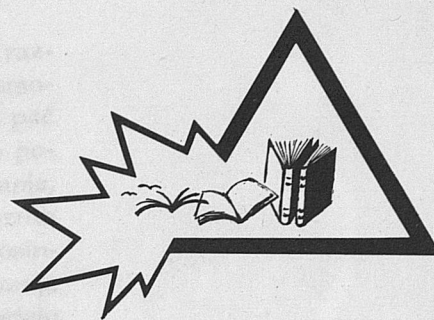
Pobuda zanj je prišla iz Pionirske knjižnice v Ljubljani. Predlog bibliotekarke Tanje Pogačar, naj bi vsi, ki skrbimo, da pride dobra knjiga v roke mladim bralcem, dobili list, ki nas bo seznanjal z novostmi v stroki in pri organiziranju našega dela in v katerem bomo našli prostor za izmenjavo delovnih izkušenj, je na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo naletel na takojšen odziv.

Pedagoška svetovalka Ema Stružnik je takoj po lanskem posvetovanju zveze bibliotekarskih društev Slovenije, ki je bilo v Novi Gorici, sklicala ustanovni sestanek uredniškega odbora Šolske knjižnice.

Za začetek načrtujemo po dve številki letno, naš cilj pa je, da bi glasilo izhajalo vsako četrletje; to pa bo seveda omogočilo le vaše sodelovanje. Zato nam pišite o svojem delu v šolski knjižnici, o izkušnjah pri delu z učenci-bralci, o pedagoških uspehih pa tudi o problemih svojega poklica. Kajti le tako bo ŠOLSKA KNJIŽNICA taka, kot si jo vsi želimo.

V osnutku oziroma pripravi je že druga - tematska številka Šolske knjižnice. To bo zelo uporaben priročnik za šolske knjižničarje, učitelje slovenskega jezika in vse mentorje gibanja "S knjigo v svet", saj bo v njem objavljen obsežen (od 1988 dalje anotiran) seznam knjig za mladino, ki so izšle OD LETA 1986 do danes. Pripravila ga je odlična poznavalka mladinske literature, bibliotekarka in pesnica Saša Vegri.

Uredništvo

KAZALO

2
BRANJE / Meta Grosman

5
PLANETARIJ SPOROČIL / Vojko Zadavec

8
LEWIS CARROLL IN ALICA / Miha Mohor

10
MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA

13
STROKA IN PRAKSA

KNJIŽNICA V BOLNIŠNICI / Tanja Bečan

15
SMO PRIPRAVLJENI NA SODOBNEJŠE DELO V ŠOLSKI KNJIŽNICI? / Ema Stružnik ✓

17
RAČUNALNIŠKO PODPRTA KNJIŽNICA, SREDNJE NARAVOSLOVNE ŠOLE MILOŠ ZIDANŠEK MARIBOR / Majda Steinbuch

18
KNJIŽNICA KOT KULTURNO IN INFORMACIJSKO SREDIŠČE ŠOLE / Ivanka Zobec

20
USTVARJANJE LIRSKIH RAZPOLOŽENJ OB ANTIČNI POEZIJI IN CHOPINOV GLASBI / Martin Kadivec

22
KLOBASA HOHOHO / Francka Žumer

24
MALI IN VELIKI ODMEV

26
VZAJEMNI KATALOG

NAVODILA AVTORJEM

Avtorje prosimo, da se pri pisanju besedil ravnajo po naslednjih navodilih, s katerimi nam bodo prihranili veliko dela:

1. Zaradi lektoriranja in redakcije naj bodo besedila pisana (s pisalnim strojem ali na tiskalniku) z razmaknjenimi vrsticami: približno 28 do 30 vrstic na stran.
2. Ena tiskana stran v reviji je enaka trem tipkanim stranem. Najkrajše besedilo, ki ga bomo objavili, je torej ena tipkana stran (razen obvestila za Vzajemni katalog), najdaljše pa 12 do 15 tipkanih strani; besedila, daljša od 15 strani, bomo razdelili v nadaljevanja.
3. Daljše besedilo razdelite na poglavja, ki naj bodo dolga dve do tri tipkane strani.
4. Poudarke, razlage, izvlečke ipd. iz besedila, napišite posebej ali kako drugače vidno označite, da bomo lahko to pri tisku upoštevali
5. Slikovne ali grafične priloge pripravite na posebnem listu in ne pozabite navesti njihovega avtorja.
6. Avtorskim člankom dodajte še nekaj besed o sebi in svojem delu, vsem prispevkom pa dodajte svoj naslov in št. žiro računa.
7. Rokopisov ne vračamo.

Pa še to: Naša redakcijska in tiskarska priprava traja dalj časa, zato vas prosimo za razumevanje, če morda kdaj vaše besedilo ne bo uvrščeno v prvo naslednjo številko. Če vas zanima, kaj se dogaja z vašim besedilom, nas pokličite na uredništvo.

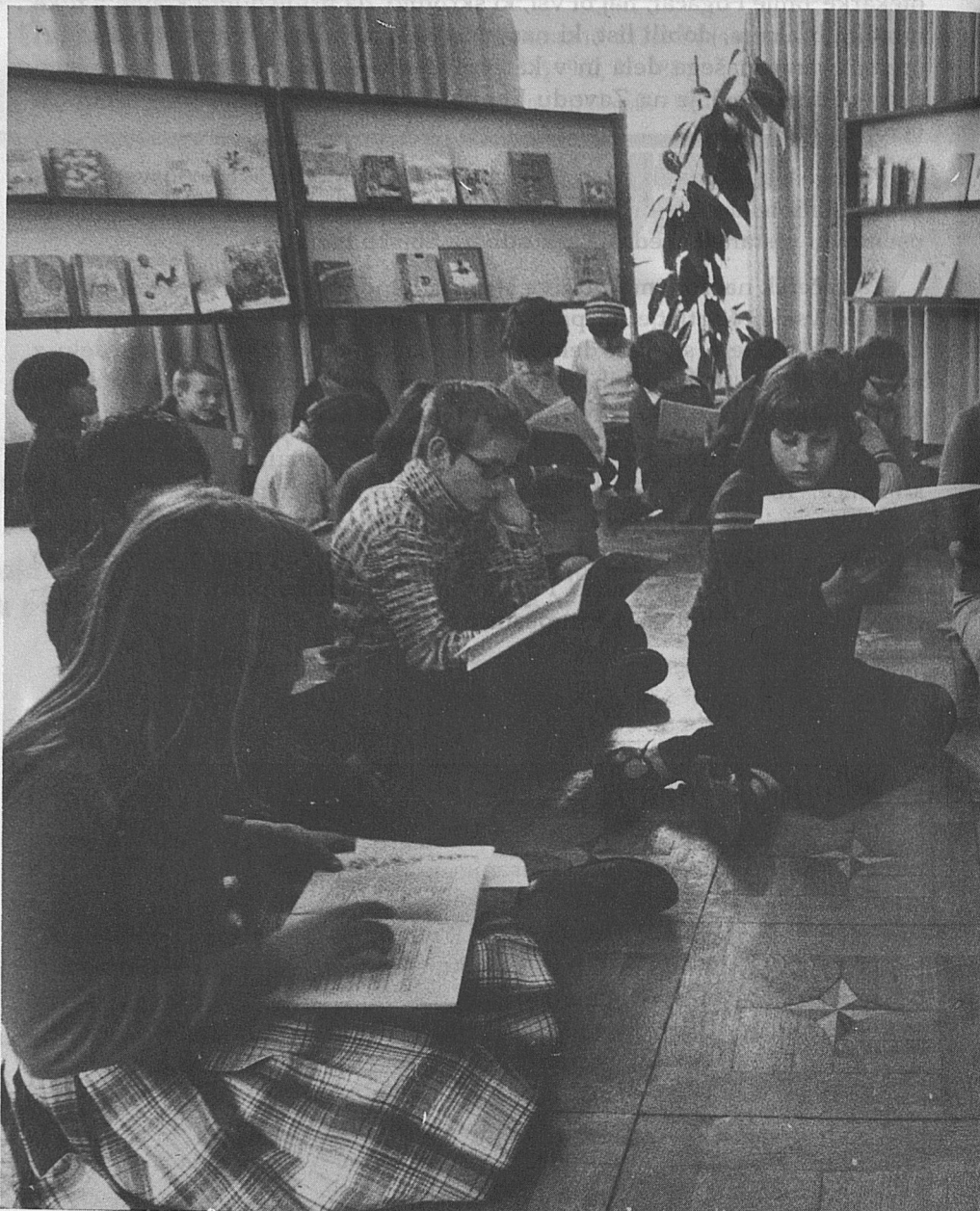
<p>ŠOLSKA KNJIŽNICA I. letnik, št. 1, april 1991</p> <p>Ustanovitelj in izdajatelj: Zavod Republike Slovenije za šolstvo</p> <p>Uredniški odbor: Polona Lah-Skerget, Tine Logar (lektor), Miha Mohor (odgovorni urednik), Tanja Pogačar, Majda Steinbuch, Marjeta Strožič, Ema Stružnik (glavna urednica), Vojko Zadavec (oprema), Francka Žumer.</p> <p>Tisk: DOMUS Naklada: 600 Naslov uredništva: Ema Stružnik, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana, Poljanska 28, Ljubljana tel: 061-319-066</p>
--

Branje je zapletena oblika družbene prakse, ki ni nikoli tako preprosta in samoumevna, kot se včasih zdi izkušenim bralcem in ljubiteljem književnosti. Zapleteni niso le procesi začetnega zaznavanja, v toku katerih mora bralec pretvoriti grafične elemente kroga in premice, ki sestavljajo posamezne črke, v pomen posameznih besed in povedi, marveč tudi sestavljanje večjih enot pomena v bralčevo spominsko predstavo o daljšem pripovednem besedilu. Medtem ko motnje pri osnovnem zaznavanju posameznih sestavin besedila že desetletja proučujejo in tudi bolj ali manj uspešno odpravljajo, se težav spominskega obvladovanja daljših besedil šele začn-

BRANJE

Meta Grosman

jamo zavedati. Zamislimo si besedilo linearno, na primer kot 1 km dolgo verigo, na kateri je nanizanih 50000 besed (to je standardno število za povprečen roman), in si poskusimo predstavljati, kaj in koliko takega besedila si lahko zapomni bralec, kaj bo iz njega izbral in kaj izpustil, kako bo sestavil izbrane dele besedila, za katere nato strokovno rečemo, da preidejo iz kratkotrajnega v dolgotrajni spomin. Bralčevo sestavljanje linearno ponujenih sestavin besedila v zgodbo, v predstave o osebah in njihovem družbenem ter fizičnem okolju, proučujeta naratologija in spoznavna lingvistika. Eksperimentalno proučevanje branja pa kaže, da bralci v različnih kulturnih okoljih vsa našeta vprašanja rešujejo različno, pač glede

na različne možnosti pouka književnosti in razlike v odnosu do pouka bralne sposobnosti.

Primerjalne raziskave o pouku književnosti v raznih državah nam razkrivajo tesno povezavo med bralnimi navadami učencev in sprejetimi smotri in metodami pouka ter velike razlike med posameznimi državami, pač glede na sprejete smotre. Nekateri družbe in šole posvečajo posebno pozornost sistematičnemu razvijanju bralne sposobnosti za vse oblike branja, od funkcionalnega oz. informativnega do branja leposlovja in celo raznih zvrsti znotraj leposlovja, druge posebej razvijajo posameznikovo idiosin-

kratično sposobnost razumevanja književnih besedil in zanemarjajo bralno sposobnost za druga besedila, spet druge pa razvoju posameznikove samostojne bralne sposobnosti namenjajo komaj kaj pozornosti in namesto samostojnega branja leposlovja, spodbujajo učenje podatkov o književnosti in literarni zgodovini. Ob slednjem pristopu načrtovalci učnih programov in učitelji pogosto pozabljajo, da s takim odnosom do bralne sposobnosti in pouka književnosti neposredno prispevajo k naraščanju števila nebralcev. Učenci, ki so obsojeni na golo sprejemanje vnaprej proizvedenega (učiteljevega) pomena in tako oropani možnosti, da bi se sami naučili sestavljati lasten pomen besedila, in v tem smislu proizvajati pomen leposlovnega besedila, so na najboljši poti, da postanejo (trajni) nebralci. Nekateri odgovori naših dijakov kažejo na to, da jim je najbolj neprijeten spomin na pouk književnosti prav vsiljevanje tujega, učiteljevega ali sicer sprejetega pomena in interpretacije obravnavanega besedila in odgovarjajoče zavračanje njihovega lastnega mnenja. Tak odnos do pouka književnosti in bralne sposobnosti bo učence v njihovem pošolskem življenju prikrajšal za vse tisto, kar bi jim branje književnosti lahko nudilo: od možnosti za širjenje in reflektiranje osebne izkušnje ter poglobljeno razumevanje neposredne in oddaljene okolice,

do možnosti za razvoj fantazijskih dejavnosti in sposobnosti za pripovedno urejanje lastne izkušnje ter možnosti neprizadetega stika z izkušnjskimi vzorci lastne in tujih kultur. Prikrajšal pa jih bo tudi za vrsto verbalnih sposobnosti, v katere nas lahko uvede prav branje leposlovja, od možnosti simboličnega izražanja in drugih zapletenejših rab jezika do bolj nadzorovanih rab jezika, kot jih terja vnaprej določena struktura jezika. Saj prav ob branju lahko usvajamo tudi različne načine izražanja, ter asociativne in druge oblike mišljenja, ki so potrebni za srečanje z jezikovnimi izzivi sodobnega sveta.

Zapleteni niso le procesi začetnega zaznavanja, v toku katerih mora bralec pretvoriti grafične elemente kroga in premice, ki sestavljajo posamezne črke, v pomen posameznih besed in povedi, marveč tudi sestavljanje večjih enot pomena vbralčevo spominsko predstavo o daljšem pripovednem besedilu.

Na slamnatem mostu se srečujeta dve svetlobi: ena sončna (vidna), ki pripada veliki družini sevanj materije, iz katere je zgrajeno veselje s tem slannatim mostom vred, ter svetloba zavesli, ki se je bogve od kod ujeja v pajčevino le materije, ki zna korakom na tem slannatem mostu dejati imena, razmišljati o vsem, tudi o sebi sami in s tem ustvarjati novo veselje, veselje sporočil.

Spoznanje, da so bralne navade in sposobnosti privzgojene in skladne z družbeno pogojenim pojmovanjem pomembnosti branja in bralne sposobnosti, hkrati pa tudi prezapletene, da bi jih učenci usvajali kar brez napora in zunaj šole, nam nalaga stalno skrb za sistematično razvijanje bralne sposobnosti v šoli. Glede na pomen učiteljevega in šolskega odnosa do branja in bralne sposobnosti za pouk bralne sposobnosti bi morali posvetiti posebno pozornost razvijanju zavesti o pomenu le-te. Znano je, da na razvoj bralne sposobnosti najbolj pozitivno vpliva prav prepričanje o pomenu branja in bralne sposobnosti. Kako veliko vlogo ima učiteljev in knjižničarjev razumevajoč odnos do učenca in njegovega branja, nam razkrivajo številne izjave učencev, ki se spominjajo, kako jim je uspelo razviti zanimanje za branje leposlovja prav pod vplivom tolerantnega učitelja, ali v pogovoru z razumevajočim knjižničarjem. Drugo plat istega vpliva nam razkrivajo izjave učencev, ki so se za vedno prenehali zanimati za branje književnosti prav zaradi nestrpnega učitelja in nespodbudnega vzdušja pri pouku književnosti, spričo katerega je branje postalo le skrajno neprijetna šolska obveznost. Zato se ne zdi pretirana trditev, da ima učiteljev in knjižničarjev odnos do branja in razvijanja bralne sposobnosti trajne posledice za vse učence, vsak dan posebej, v šoli in zunaj nje. Glede na usodnost slabih posledic, bi se morali truditi za neprestano doseganje dobrih posledic, vsak dan, ob vsaki šolski uri, ob vsakem stiku z učenci.

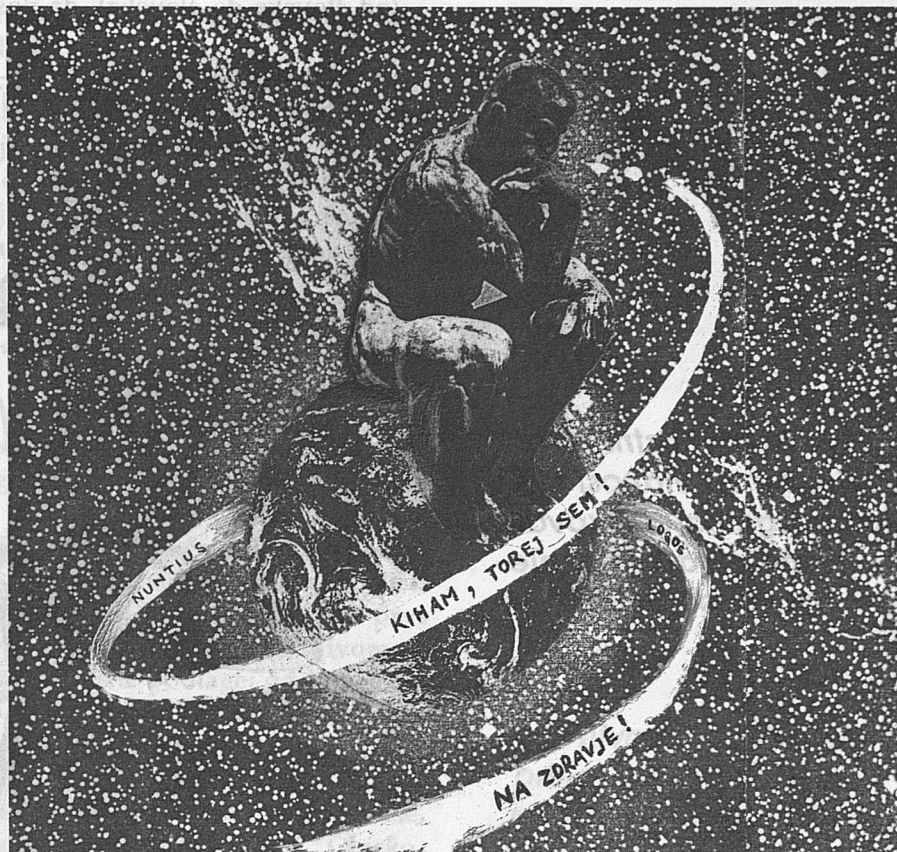
**Pogovor o vprašanih
branja in literarnega
doživetja praviloma pri-
naša tudi možnosti širjen-
ja in poglobljanja take-
ga doživetja, ki se ga
prav v pogovoru začne-
mo zavedati.**

Ko se strokovnjaki sprašujejo o možnostih doseganja boljših učinkov in o izogibanju negativnim učinkom, opozarjajo predvsem še na dva dejavnika, ki vplivata na uspešnejše branje in, s pomočjo pozitivne izkušnje, ki najbolj vpliva na razvoj bralne sposobnosti in tudi na usvajanje trajne bralne sposobnosti. Najprej opozarjajo na dejstvo, da učenca lahko zares pritegne samo tisto literarno besedilo, ki odgovarja njegovi razvojni ravni in doseženemu izkustvenemu razvoju. Najboljša motivacija je pozitivna bralna izkušnja, ki raste iz učenčevega neposrednega zanimanja in radosti, ki izvira iz takega zanimanja. Podobno, negativna bralna izkušnja, kadar učence silimo brati besedila, ki so zanje pretežka ali doživljajsko povsem nezanimiva, učence odvrča od branja in od tega, da bi postali zavzeti bralci. Podoben učinek imajo tudi kosi besedila kot so odlomki iz daljših besedil, pri katerih so nerazumljive nadrobnosti in njihova povezava s celoto. Če učenci berejo samo odlomke, se seveda ne morejo naučiti zapletenega sestavljanja pomena daljšega pripovednega besedila. V tem smislu izključno branje odlomkov tudi neposredno prispeva k nerazvijanju bralne sposobnosti za samostojno branje pripovednih del.

Druga pot za razvijanje učinkovitejše bralne sposobnosti je malo bolj zahtevna in zato pride v poštev šele na višji razvojni ravni ali ob neposrednem pogovoru v knjižnici. Tu gre za neposredna učiteljeva in knjižničarjeva opozorila o zapletenosti branja in literarnega doživljanja, ki olajšajo vstop v nekatera zahtevnejša besedila. Pogovor o vprašanih branja in literarnega doživetja praviloma prinaša tudi možnosti širjenja in poglobljanja takega doživetja, ki se ga prav v pogovoru začnemo zavedati. Zato nekateri strokovnjaki menijo, da je vedenje o zapletenosti literarnega doživetja nujna sestavina razvite bralne sposobnosti. Sicer pa bo prenekateri mladi bralec občutil olajšanje že, ko se prvič lotijo zapletenejšega besedila. Pri pouku in v knjižnici je slej ko prej za branje najpomembnejši prav razumevajoč in spodbuden odnos učitelja in knjižničarja, ki se trudita učencu pomagati.

V preteklem letu je Pionirska knjižnica v Ljubljani uvrstila v svoj srednjeročni program projekt z delovnim naslovom "Planetarij sporočil". Sama zamisel, ki bo na koncu utelešena v nekakšnem računalniško vodenim avdiovizualnem katalogu in bo na pogled in otip morda res podobna planetariju (ali pa tudi ne, odvisno od kreativnosti avtorjev, ki naj bi bili izbrani z javnim natečajem), je v sebi zgrajena iz razmišljanj, nastalih ob razstavi "Svetloba - slika - sporočilo", ki jo je Pionirska knjižnica pripravila v decembru 1988. Z nekaterimi od teh razmišljanj, ki so se hote izražala tako z "objektivnimi", kot s "subjektivnimi" stavki, s trdnimi (to je dogovorjenimi) zidaki leksikonov in enciklopedij in z lesketajočim novoletnim prahom človekove domišljije, bom skušal predstaviti sredico načrtovana Planetarija sporočil:

- kot informacijo,
 - kot izziv,
 - kot vabilo k sodelovanju,
 - pa tudi kar tako, iz veselja.
- Stvar se torej začne s svetlobo.

Človek jo je opisal kot elektromagnetno valovanje ali sevanje, ki se sprošča v materiji (vidna svetloba je le neznamen del velike, od atomskega do rentgenskega sevanja razprostrte pahljače). K tej fizikalni podobi ob stran postavim slikovito podobo velikega šintoističnega romarskega središča v provinci Mie na Japonskem, namreč dve veliki skali v morju, imenovani "Poročeni", povezani med seboj s slamnato vrvjo. Večja skala predstavlja boginjo Sonca, manjša pa boginjo Zemlje. Podoba se kar sama ponuja za ponazoritev povezanosti "velikega" in "malega" vesolja, ozvezdij v galaksijah in kvarkov v atomskih jedrih, kjer spi svetloba. Prava vez med obema skalama je pod morjem, skrita prostim očem, je eno samo dno, ki iz vode moli dve od svojih mnogoterih gub. Na zunaj ju je človek povezal s slamnato vrvjo, s slamnatim mostom, ki mu predstavlja vez med Soncem in Zemljo, med makro - in mikrokozmosom. In na tem slamnatem mostu se srečujeta dve svetlobi: ena sončna (vidna), ki pripada veliki družini sevanj materije, iz katere je zgrajeno vesolje s tem slamnatim mostom vred, ter svetloba zavesti, ki se je bogve od kod ujela v pajčevino te materije, ki zna korakom na tem slamnatem mostu dajati imena, razmišljati o vsem, tudi o sebi sami in s tem ustvarjati novo vesolje, vesolje sporočil.

To je nekakšna školjka ali svod zamisli Planetarija sporočil. In tako kot v že omenjeni razstavi, tudi v tej zamisli, v tej školjki sledimo trem pojavnim oblikam svetlobe:

- prva je fizikalna ali pojavnostna podoba, v kateri je SVETLOBA kot tisti izmed številnih otrok družine sevanja, ki potuje po vesolju, da se nekje v času ujame v pajčevino človekovega tkiva in postane v kraljestvu zavesti minister za vidnost sveta;
- druga je psihološka (utelešena, organizirana) podoba, v kateri je SLIKA črka iz abecede vidnega sveta, ki jo svetloba prenaša s podlage na podlago, dokler je ne ujame zavest, da jo uporabi pri svojem pisanju;
- tretja podoba pa je pesniška (osveščena), v kateri je SPOROČILO tisti izmed otrok zavesti, ki kot nova svetloba potuje od razuma do razuma

PLANETARIJ SPOROČIL

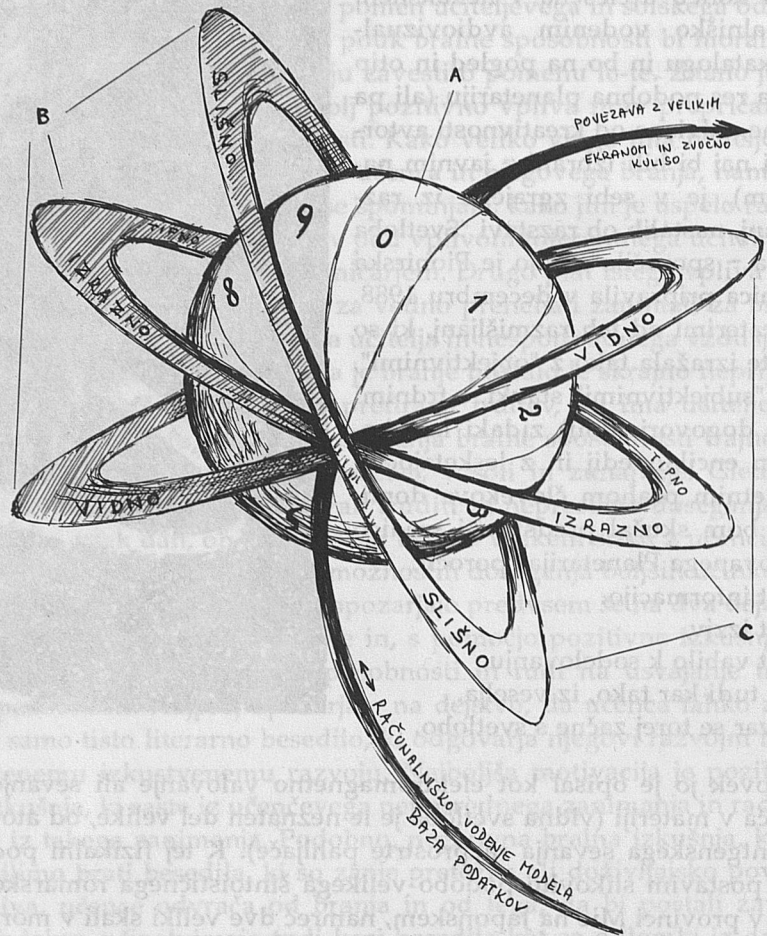
Vojko Zadravec

Na slamnatem mostu se srečujeta dve svetlobi: ena sončna (vidna), ki pripada veliki družini sevanj materije, iz katere je zgrajeno vesolje s tem slamnatim mostom vred, ter svetloba zavesti, ki se je bogve od kod ujela v pajčevino te materije, ki zna korakom na tem slamnatem mostu dajati imena, razmišljati o vsem, tudi o sebi sami in s tem ustvarjati novo vesolje, vesolje sporočil.

(od človeka do človeka), da postane Mali princ za vidnost notranjega sveta.

Če zdaj zgornje stavke o SVETLOBI, SLIKI IN SPOROČILU prevedem v grobo skico za Planetarij sporočil, dobim nekaj takega:

Prvi, pojavnostni nivo ("minister za vidnost sveta") razgrinja obiskovalcu Planetarija svet v njegovih pojavih.

Drugi nivo (utelešena, organizirana svetloba) pripoveduje o pisnih podlagah ali medijih.

A	0 1 2 3 4? 5 6 7 8 9									SVETLOBA
B	plošče, trakovi, radio...			film, video oder, TV...			knjiga, slika, fotografija, rač. zapis...			SLIKA
	slišna	izrazna celostna	tipna	vidna						
C	glasba, govor...			ples, gledališča...			književnost, lik, umetnost, film...			SPOROČILO

Prvi, "pojavnostni" nivo ("minister za vidnost sveta") osvetljuje, razgrinja obiskovalcu Planetarija svet v njegovih pojavih, nepredvidljivo pisan, razsipnost oblik, barv in možnosti materialnega in nematerialnega obstajanja. Ogrodje in ključ tega nivoja sta zgrajena iz glavnih skupin sistema UDK, ki naj mlademu obiskovalcu na eni strani razlaga, kako si je človek podatke o svetu in sebi razvrstil v nekaka logična, vzorčna sosledja in iz teh sosledij v 9 (10) skupin, na drugi strani pa ga uči mnogoterih smiselnih

načinov in možnosti popotovanja po tem svetu podatkov. S samo izvedbo Planetarija (tu mislim predvsem na kolikor se le da odlično izvedbo AV kulise, ki bo podpirala bazo podatkov), pa mora ta nivo nedvoumno pripovedovati tudi to, da je svet pojavov nepovedljiv in se ga še zdaleč ne da ujeti v 9 ali 10 skupin sistema UDK, ker je vsak od teh pojavov še nekaj več kot zgolj podatek, toda ko te svetlobne odbleske sveta, te pojave potrebujemo kot podatke ali jih v podatke prevajamo, nam razdelitev, kakršno nam ponuja UDK, odlično služi kot orodje in se udobno prilega našemu mehanizmu mišljenja.

Drugi nivo ali druga sfera v Planetariju (utelešena, organizirana svetloba) pripoveduje o pisnih podlagah ali medijih. Tu se namreč podatek osvobodi tiste "zelene značilnosti" rastlin, ki se imenuje "tu in zdaj", in se utelešen začne gibati iz kraja v kraj in iz časa v čas; iz SVETLOBE se tu podatek spremeni v SLIKO. Tu se obiskovalec sreča z vsemi preteklimi (posredno) in sedanjimi pisnimi podlagami (s temi tudi neposredno) ter načini in oblikami zapisovanj. Sreča se ne le z latinico, cirilico ter ostalo množico iz te družine, ampak tudi z likovnimi, zvočnimi, svetlobnimi, tipnimi in mnogimi drugimi pisavami in njihovimi najrazličnejšimi nosilci. Spoznava črke slišnih, vidnih, tipnih in izraznih abeced. Tako kot prvi nivo, tudi ta drugi že ima bogato izvirno zaledje v knjižnici z gradivom za izposajo, ki je pisano na skoraj vse sodobne pisne podlage: od knjige do računalniške kasete, od diapozitiva do videokasete, od navadne plošče preko kasete do CD plošče, od plakata do izvirnega likovnega dela.

Tretji nivo (zvedavi Mali princ) se razlikuje od prejšnjega kot modra od rdeče barve ali kot človek od živali. Tu se SLIKA osvobodi zazrtosti vase, utelešenja, organiziranosti "za sebe" in postane sporočilo "za tebe." Obiskovalca popelje v nov, poustvarjeni svet, v vidni, slišni, izrazni ali celostni svet človekovega umetnikovanja. Tudi ta del ima izvirno zaledje v bogati zbirki sporočil, skrbno zbiranimi in ponujanimi za popotnico na poti k odraslosti (se pravi za obdobje približno do 18. leta starosti).

To je bilo nekaj drobtinic iz sredice projekta "Planetarij sporočil" in ker sredica ni brez skorje je prav, da na koncu naštejemo še nekaj tehničnih zamisli, ki jih vsebuje ta projekt:

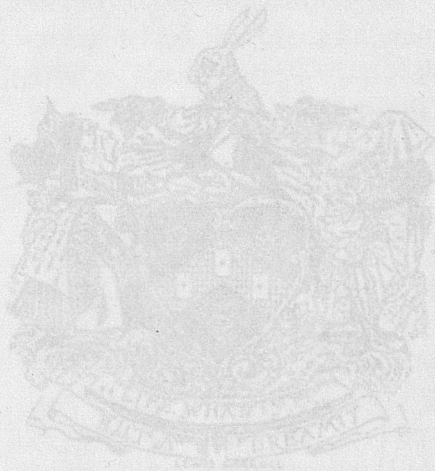
- velik, atraktiven plastični model, na katerem (v katerem, ob katerem...) se z dotikom posameznega elementa ali podatka sproži vidni ali slišni efekt (slika, podatek...),
- model je povezan z velikim ekranom in zvočno kuliso,
- model je povezan z bazo podatkov:
 - z vsemi katalogi Pionirske knjižnice,
 - z vstopom v vzajemni katalog.
- model je računalniško voden,
- z modelom lahko otrok (obiskovalec) vsaj do neke mere ravna,
- model je mogoče dopolnjevati.

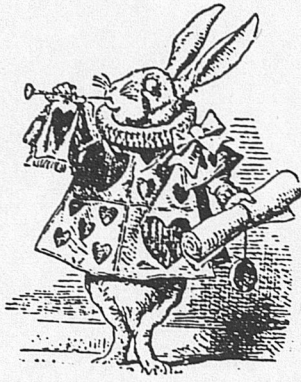
Načrtovani Planetarij sporočil, veličasten katalog, atraktivno učno pomagalo knjižnicam in šolam pri knjižni in knjižnični vzgoji ter integralni del študijskega oddelka Pionirske knjižnice bo za vse obiskovalce poučno in estetsko doživetje in, zakaj tudi ne, vreden spomenik otrokom, mestu, vsem obiskovalcem in SVETLOBI, ki jo nosijo v srcih.

Tretji nivo (zvedavi Mali princ) se razlikuje od prejšnjega kot modra od rdeče barve ali kot človek od živali. Tu se SLIKA osvobodi organiziranosti "za sebe" in postane sporočilo "za tebe"

Jo mora človek reševati prav do konca

RAZSTAVA V KNJIŽNICI KRANJSKE GIMNAZIJE

Razstave so sestavni del dejavnosti v sodobni srednješolski knjižnici. Te so v prvi vrsti knjižne: ponudbe novih pridobitev knjižnice, spominske razstave ob pomembnih obletnicah književnikov ali znanstvenikov, predstavitve literarnih žanrov, poljudnoznanstvenih in znanstvenih del, izbori najbolj branih knjig, prodajne razstave knjig ipd. Ob knjižnih pa so se uveljavile tudi likovne razstave del priznanih umetnikov, nadarjenih dijakov ali kvalitetnih reprodukcij, razstave fotografij, zemljevidov, posterjev itd. Vse to pa se povezuje z literarnimi večeri, predavanji, koncerti, gledališkimi predstavami, filmskimi projekcijami ter video in avdio predvajanji. Naj vam predstavim enega takih projektov.

Med 10. oktobrom in 20. novembrom 1990 je v knjižnici kranjske gimnazije potekala prireditev Lewis Carroll in Alica. Pripravila sta jo šolska knjižnica in literarni krožek. Zasnovana je bila multimedialno, s spremljevalnimi prireditvami, tako da je razpirala kar največ vidikov osrednjega dela angleške literature nesmisla.

Literarno delo Lewisa Carrolla (njegovo pravo ime je Charles Lutwidge Dodgson) predstavlja svojevrsten fenomen v literarni zgodovini. Medtem ko ni nič presenetljivega, če knjige, ki so bile napisane izključno za odrasle bralce, v nekaj desetletjih postanejo priljubljeno berilo otrok – pomislimo samo na Defoejevega Robinzona, Swiftovega Gulliverja ali Jurčičevega Jurija Kozjaka – pa obratnega trenda skorajda ni. Izjema, ki pa le potrjuje zgornjo trditev, je prav Carroll. Svojo pravljico Aličine dogodivščine v čudežni deželi je sredi 60. let prejšnjega stoletja namenil otrokom, da bi jim "prinesle urice nedolžnega razvedrila", že vse 20. stoletje pa najmanj tako uspešno zabava in zaposluje tudi odrasle, še posebno intelektualce. Danes so Aličine dogodivščine ena najbolj prevajanih knjig – tudi pri nas se zadnja tri desetletja nenehno ponatiskujejo – in Carroll je v anglosaških deželah med najpogosteje citiranimi pisatelji. Z njegovo literaturo se vneto ukvarjajo jezikoslovci, filozofi jo prebirajo kot alegorijo filozofskih sistemov, freudovski psihoanalitiki razlagajo Alico kot falični simbol, jungovci pa kot animo... No, tudi na Slovenskem je pri pisanju svojih socioloških študij kulture Rastko Močnik poklical na pomoč Alico.

Prefinjene Carrollove igre z jezikom so močno vplivale na moderno literaturo. James Joyce se mu je v svojem najbolj drznem pisateljskem eksperimentu Finneganova bedenje oddolžil za inspiracijo z nekakšnim posvetilom: "Dodgfather, Dodgson and Co.", kar je tipično carrollovski literarni postopek metaforičnih zloženok, in z njim Dodgsona imenoval Očeta, Sina in sv. Duha svojega pisateljstva. Tudi Američan Edward Albee je že z naslovom gledališkega dela Drobna Alica priznal, od kod raste njegova dramatika.

Carroll, ki je bil profesor matematike na oxfordski univerzi, je veliko svoje ustvarjalne energije posvetil matematičnim raziskavam in je dela, kot so Simbolna logika, Temeljne razprave o determinantah ali Primerljive magnitude, ponosno podpisoval s svojim pravim imenom. Zato se površnemu bralcu lahko zazdi, da med profesorjem Dodgsonom in avtorjem očarljive literarne fantazije Carrollom zija brezdanji prepad. Po premisleku pa se izkaže, da je protislovje zgolj navidezno. Tako Dodgsonova matematična logika kakor Carrollova pravljica imata v svojem jedru princip igre. Za vsem njegovim pisanjem je globoko občutenje življenja kot ogromne uganke, ki jo mora človek reševati prav do konca, čeprav se je ne da razrešiti. Ob tem spoznanju se je zatekal k logičnim ugankam in z njimi povezanim igranjem z jezikom, da bi ustvaril čisto svoj svet, zakaj če se že ne da razrešiti velike življenjske uganke, si je poskušal ustvariti lasten univerzum, zapleten – toda urejen, poln ugank – toda racionalen.

Prav te dimenzije fenomena Carroll so pritegnile kranjske gimnazijce k drugemu branju že iz otroštva dobro znanega literarnega dela. Druga po-

LEWIS CARROLL IN ALICA

Miha Mohor

buda za razstavo pa je bila nova izdaja popravljenega in dopolnjenega prevoda Aličine dogodivščine v čudežni deželi in v ogledalu, ki je Slovencem prvič v celoti prinesla izvirne ilustracije Johna Tenniela. Razstavo smo postavili v 15 razdelkih:

Carrollovo zbrano delo v izvorniku in vse izdaje prevodov v slovenščino.

Biografija Charlesa L. Dodgsona, predstavljena s fotokopijami portretov pisatelja, njegovih sorodnikov in znancev ter s preglednico njegovih življenjskih postaj.

Faksimilirani družinski rokopisni listi, ki jih je Dodgson kot otrok in mladenič pisal v zabavo družine.

Geneza rokopisa Aličine dogodivščine v podzemlju in pisateljev odnos do male Alice Liddell, ki ji je bila prvotna varianta slavne pravljice namenjena (fotokopije fotografij in rokopisov).

Oblikovanje knjižne izdaje Alice v čudežni deželi ter sodelovanje med pisateljem in ilustratorjem Johnom Tennielom (fotokopije dnevni-ka, pisem, osnutkov, ilustracij).

Alica v čudežni deželi in Alica v ogledalu: matematična logika kot temelj Carrollovega literarnega nesmisla (izbor odlomkov in ilustracij).

Carrollova nesmiselna poezija in parodije (fotokopije rokopisov, prevodi).

Carrollova pisemca deklicam (fotokopije rokopisov, prevodi).

Carrollovi izumi in logične uganke.

Izbor Dodgsonovih matematičnih študij.

Carroll kot najimenitnejši viktorijanski fotograf otrok (fotokopije fotografij).

Carrollov vpliv na moderno literaturo (Joyce), filozofijo (Wittgenstein) ter popularno glasbo (Lennon, Slick).

Alica na filmu, predstavljena s fotokopijami letakov, prospektov in fotografij, posebna pozornost je bila posvečena večkratnim Disneyevim

prizadevanjem ekranizirati Carrollovo literarno fantazijo.

Alica v gledališču je bila ponazorjena s teksti gledaliških priredb in letaki, gledališkim listom in fotografijami predstave v ljubljanskem SMG.

Razstava se je zaključila z interpretacijami, razpravami, poljudnoznanstvenimi članki ipd. o Carrollu in Alici.

Sestavni del razstave so bile spremljevalne prireditve:

Sam sem imel 31 pedagoških ur za dijake. Vodil sem jih po razstavi ter predaval o Carrollu in njegovem delu in pri tem posebej izpostavil logiko kot temelj literarnega nesmisla. Širši okvir Carrollovem delu pa je dala gostja prof. Majda Stanovnik s predavanjem o literaturi nesmisla in o neprevedljivosti tovrstnega pisanja.

Vse to sta dopolnjevala dva video programa: dokumentarni film Britanske knjižnice v Londonu Prava Alica, ki prikazuje nastanek in usodo Carrollovih knjig ter ljudi, ki so bili z njimi najtesneje povezani, in Disneyev animirani film Alica v čudežni deželi iz leta 1951.

Kranjski gimnazijci so "Carrolla in Alico" zaokrožili z ogledom Tauerjeve dramatizacije Alice v Slovenskem mladinskem gledališču.

Prireditve Lewis Carroll in Alica ocenjujem za zelo uspele. Razstavo si je ogledalo 1010 učencev in 34 zunanjih obiskovalcev, učnim uram v knjižnici je prisostvovalo 912 učencev, predavanju prof. Stanovnikove pa 28 poslušalcev. Poleg tega so jo obiskali tudi člani preddvorskega osnovnošolskega literarnega krožka (15) ter gorenjski tekmovalci za Cankarjevo priznanje (90).

Pa še nekaj bi bilo treba povedati na koncu: vse naštetu ni šole bremenilo z nikakršnimi dodatnimi finančnimi sredstvi, saj se je dalo pripraviti s skromnimi denarji, ki so namenjeni za delo srednješolske knjižnice.

Tako Dodgsonova matematična logika kakor Carrollova pravljica imata v svojem jedru princip igre. Za vsem njegovim pisanjem je globoko občutenje življenja kot ogromne uganke, ki jo mora človek reševati prav do konca

MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA

Ste že kdaj pomislili, kakšna bi bila "lestvica popularnih 20", ki bi jo sestavili mladi bralci za svoje najbolj priljubljene knjige? V Pionirski knjižnici v Ljubljani nekaj temu podobnega poznamo že polnih 17 let, toliko časa namreč že naši bralci teden za tednom oblikujejo razstavo "Moja najljubša knjiga". Zdaj se ponuja priložnost, da te in podobne lestvice priljubljenosti mladinskih knjig združimo v tem glasilu in morda čez leto dni mladi bralci sami podelijo "bralne značke" naj-knjigam leta.

Za začetek vam predstavljamo lestvico 20 naj-knjig, ki so jih naši bralci izbrali v šolskem letu 1989/90 na svojih 32. razstavah:

V vsaki naslednji številki Glasila bomo poleg glavne lestvice 20 naslovov, ki bo seštevke tekočih lestvic vseh sodelujočih knjižnic, predstavili še lestvico ali dve 10 naslovov ene ali dveh sodelujočih knjižnic.

ŠOLSKE IN PIONIRSKE KNJIŽNICE LAHKO SODELUJEJO TAKO, DA POŠLJEJO SEZNAME POSAMEZNIH IZBOROV ALI ŽE UREJENE Mesečne lestvice prvih desetih največkrat izbranih naslovov, in SICER: JUNIJA za lestvice od decembra do junija, NOVEMBRA pa za mesece od junija do novembra.

1. OVČAR RUNO/ Angelo Cerkvenik (9-krat)
2. EMIL IN DETEKTIVI/ Erich Kästner (8-krat)
3. DVOJČICI/ Erich Kästner (7-krat)
4. LASSI SE VRAČA/ Erich Knight (7-krat)
5. Ronja, razbojniška hči/ Astrid Lindgren (6-krat)
6. Detektivski mojster Blomquist/ Astrid Lindgren (5-krat)
7. Dvojne počitnice/ Brane Dolinar (5-krat)
8. Počitnice s Sherlockom Holmesom/ Jaroslav Tafel (5-krat)
9. Poletje v školjki/ Vitan Mal (5-krat)
10. Zlata ptica: sto najlepših pravljic (5-krat)
11. Brata Levjesrčna/ Astrid Lindgren (4-krat)
12. Hrošč leti v somraku/ Maria Gripe (4-krat)
13. Kreta/ Gian Paolo Caserani (4-krat)
14. Prigode Toma Sawyerja/ Mark Twain (4-krat)
15. Vohljač in prepovedane skrivnosti/ Branka Jurca (4-krat)
16. Bratovščina Sinjega galeba/ Tone Seliškar (3-krat)
17. Fant za zamenjavo/ Christine Nöstlinger (3-krat)
18. Geniji v kratkih hlačah/ Slavko Pregl (3-krat)
19. Hišica v veliki hosti/ Laura Ingalls Wilder (3-krat)
20. Mali mož/ Erich Kästner (3-krat)

OKOLJU PRIJAZNI PAPIRJI TOVARNE VIDEM - RECIKLIRANI PAPIRJI

Biti prijazen do okolja. Nenavadna naloga za izdelovalce papirja. Pa vendar. Biti prijazen do ljudi, ki se jim hoče belega papirja. Biti prijazen do ljudi, ki se jim hoče zelenih gozdov in čistih rek.

Na videz preprosto, a za nas, ki poznamo papir, še pred kratkim skoraj nezdržljivo. Ali eno ali drugo, pa vendar govorimo o istih ljudeh. Potrudili smo se, da ni več tako. Ne le da smo posadili na tisoče novih dreves, predvsem smo svojo pozornost namenili izdelavi recikliranih papirjev. To so papirji, narejeni iz razbarvanega odpadnega papirja. Tako prihranimo 5.5 m³ zelenih gozdov, 4000 kWh energije in toliko sveže vode, kot jo porabi 1000 ljudi v enem dnevu, vse to pri eni sami toni recikliranega papirja. Ti podatki kažejo, kako pomemben je trud v tej smeri. Tudi zato, ker smo dobili nove kvalitetne vrste papirjev.

Izzivi recikliranja so zelo pomembni in prihajajo iz vseh sektorjev trga potrošnikov, proizvajalcev papirja in od tistih, ki se zavzemajo za čisto okolje, do zbiralcev odpadnega papirja.

Recikliranje pomeni iskanje novih rešitev, ki bodo potrošnikom zagotovile ekonomsko sprejemljive, okolju prijazne proizvode v smislu kakovosti in predvsem uporabnosti tudi za najzahtevnejše kupce.

Ekološko osvešččen in izobražen potrošnik je ključ pri ustvarjanju tržišč recikliranih proizvodov. Seznanjen mora biti z ugodnostmi oziroma prednostmi okolju prijaznih proizvodov, stroški in mejami, ki jih postavlja nova tehnologija. Pri tem je pomembno, da so ti proizvodi vrhunske kvalitete in cenejši od proizvodov na bazi celuloze.

Mi v Vidmu želimo imeti torej svoje poslanstvo v smislu spreminjanja zavesti človeka do okolju prijaznih proizvodov. V našem primeru papirjev, ki so narejeni na bazi odpadnega papirja. Pri tem pa moramo poudariti, da lahko ponudimo tovrstne papirje za izdajanje šolskih knjig, zvezkov, blokov, kopirnega in pisalnega papirja.

Videm je šel še dlje, tako bomo sredi leta 1991 pričeli proizvajati pigmentirane (premazne), na bazi recikliranih vlaken izdelane papirje. Ti papirji so namenjeni za večbarvni offsetni tisk in imajo široko paleto uporabe od revij, do knjig, katalogov itd. Uporabna vrednost teh papirjev je visoka ob nekoliko nižji belini in sprejemljivi ceni.

KNJIŽNICA V BOLNIŠNICI

Tanja Bečan

Še vedno velja, da problem najbolje razumemo, če ga sami dobro poznamo oz. kar sami doživljamo. Tudi pomenu t. i. humanizacije hospitalizacije postane jasnejši, kadar sami ležimo v postelji ali pa nam zbolijo otrok. Takrat se nam zdijo stvari zelo preproste - vsak človek prijaznega obraza in voljan pogovora se nam zdi dragocen. In zazdi se, da je skrivnost humanizacije bolnišnice predvsem v človečnosti ljudi, ki tam delajo.

Ko v taki zdravstveni ustanovi ostanemo dlje, postanejo dnevi vse daljši in daljši - in medtem ko strmimo v prazne stene ali pa v okno brez vsakega pravega razgleda, se nam porodi na tisoče idej, kako bi te razvlečene dneve skrajšali in popestrili sebi, pa tudi drugim.

Za odrasle v tem smislu v bolnišnici ne skrbi nihče, čeprav to ni najbolje, otroci pa imajo vsaj v večjih centrih organizirane igralne ure, učne ure pa to in ono. Sem sodi tudi knjižnica v bolnišnici.

Vsak, ki mora ležati v postelji, čez čas, ko si opomore, seže po knjigi, da bi tako pregnal kak predolg trenutek. Tudi svojim bolnim otrokom beremo, ko jih položi zoprna angina ali norice v posteljo. Torej naj bi bila knjiga na voljo otrokom in mladostnikom tudi v bolnišnici, da bi tudi njim pregnala samotne trenutke in da bi jih odtrgala od boleznih, bolečin, skrbi in bolnišnice.

Na vseh naših skupnih srečanjih vedno ugotavljamo, da smo pedagogi v bolnišnici prepuščeni sami sebi. Le s svojim tankim poslušom, intuicijo in preudarnostjo nam je

uspelo organizacijsko izpeljati in vsebinsko zapolniti raznovrstne dejavnosti - tako pouk, sprostitvene dejavnosti, kulturne in naravoslovne dneve. S knjižnico v bolnišnici pa smo spet na samem začetku - nobene teorije, nobenega modela, torej le posluš, le intuicija, le preudarnost, hkrati pa tudi velik entuziazem, velika zavzetost, velika zagnanost - in vsak dan večje izkušnje.

Mirno lahko rečemo, da na Univerzitetni pediatrični kliniki v Ljubljani nimamo za knjižničarsko dejavnost nobenih pogojev - ne prostora (knjige hranimo v omarah na hodniku) ne dobrega in bogatega knjižnega fonda (zavedenih imamo 1548 knjig, od katerih so mnoge neaktualne, neprimerne, sem pa so vštete tudi vse strokovne knjige in priročniki). Knjige pri nas izposojamo trikrat tedensko, ena ura na teden pa je namenjena otrokom in mladostnikom, ki so dlje časa v bolnišnici in potrebujejo posebno pozornost tudi na tem področju. V bolnišnici pride knjiga k otroku, saj mora bolni otrok marsikdaj ležati in ne more pa tudi ne sme po hodnikih iskati prav omare s knjigami in ob njej prav pedagoga - knjižničarja. Knjige torej knjižničar kar prinese. Prej seveda naredi izbor. Otrokom skuša ponuditi tisto, kar si želijo, hkrati pa naj bi bilo branje tudi primerno.

Vsi otroci tega sveta si želijo dobre knjige - malo napete, malo pustolovske, malo kriminalne, malo ljubezenske. Med železni repertoar knjig, ki so vseč vsem otrokom sveta spadajo metri Karla Maya, kilogrami Julesa Verna, skladovnice Zane Graye in Edgarja Wallacea, Jadran Krt in sploh vsaka knjiga, ki govori o vsakdanjih dogodkih otrok in težavah mladostnikov - od želje po kužku do težav v šoli, od prve zaljubljenosti do velike ljubezni, od lepih sanj do bridkih spoznanj.

Ker je naš knjižni fond izredno skromen, si pomagamo tako, da si knjižničar sam izposoja knjige v bližnjih knjižnicah, kjer imajo razumevanje tudi za to, če se kaka izgubi, marsikaj pa prinesemo iz t. i. doma-

STROKA & PRAKSA

Knjiga naj bi bila na voljo otrokom in mladostnikom tudi v bolnišnici, da bi tudi njim pregnala samotne trenutke in da bi jih odtrgala od boleznih, bolečin, skrbi in bolnišnice.

STROKA & PRAKSA

Knjižničar postane tista oseba prijaznega obraza in vedno voljna pogovora, ki naj prinaša humanizacijo v bolnišnico. Zelo preprosto, vendar dragoceno.

čih fondov. Ne eno ne drugo ni najboljša, je pa preprost izhod iz stiske.

Knjižničarjev izbor in predvidevanja so marsikdaj točna, včasih pa se le zgodi, da so otrokove želje daleč od pričakovanega in predvidljivega. Spomnim se, kako sem 12-letni Maši priporočala in predstavljala knjige, polne ljubezenskih vozlov in mladostniških problemov pubertetniških junakov in junakinj. Maša me je potrpežljivo poslušala, ko pa sem končala, me je vljudno vprašala: "Ali nimate kaj krvavega in grozljivega?"

Znano je, da so otroci boljši bralci kot mi odrasli. Ponuditi jim moramo le dobro in primerno knjigo. Zato se zdi, da teza, ki nas prepričuje, da otroci ne berejo, preprosto ne drži. Res pa je, da ne berejo slabih knjig in pa knjig, ki jim jih ponudimo ob nepravem času. Tudi nihče izmed nas, ki se imamo za prave odrasle bralce, v bolnišnici ne bere Joycea ali Prousta. Tudi ne bo konec sveta in ne konec otrokove bralne kulture, če bo prebral tudi kakšen strip, saj tudi mi odrasli, ko se počutimo slabše, beremo revije, za katere ne bi povedali niti svojim najboljšim prijateljem. Vse navedeno potrjuje tudi dokazana teza, da nas celo navadni prehlad z nahodom odvrča od knjige in nas za njena sporočila dela manj sprejemljive.

Knjižničar prinese torej knjigo otroku, mladostniku. Tako mu pomaga preživeti tisti prvi predolg večer, tako da ga s knjigo popelje nekam drugam, vsekakor daleč stran od bolnišničnih zidov. Vendar pa knjižničar ni le prinašalec knjig – ko se pogovarjamo o tem, katero knjigo bi brali, se pogovarjamo tudi o drugih stvareh – o tem, da smo šele danes prišli, o tem, da bi radi že odšli; o tem, da imamo jutri zoprno preiskavo; o tem, da ne znamo matematične naloge; o tem, da nas skrbi, da ne bo mame; o tem, da je sestra danes zelo slabe volje; o tem, da nimamo žetona za telefon; o tem, da bi radi znamke in časopis – torej o tem in onem. Ob knjigi se nam

jezik razveže in pogovarjamo se lahko tudi o preprostih, vsakdanjih rečeh. Knjižničar postane tista oseba prijaznega obraza in vedno voljna pogovora, tista oseba, o kateri smo govorili na začetku, oseba torej, ki naj prinaša humanizacijo v bolnišnico. Zelo preprosto, vendar dragoceno.

Še se spomnim nekega običajnega izposojevalnega dne, ko se mi je ves čas pod nogami motalo prijazno dekletce. Večkrat sem jo vprašala, ali bi si izposodila kako knjigo, da bi ji lahko prinesla lepo, malo knjižico v njenem jeziku. Knjige ni želela, od mene pa se tudi ni odmaknila. Ko sem že odhajala z oddelka, me je tiho vprašala: "Drugarica, gde ste kupili vaše čarapice?"

Izkušnje kažejo, da ko otroci dobijo prijatelje v bolnišnici, manj berejo, ker preprosto nimajo več časa, pa tudi prave potrebe po knjigi ni več. Vendar pa se še vedno radi zberejo okrog knjižničarja. Spet steče pogovor, beseda da besedo, ko jih zmanjka, pa preprosto rečejo: "No, saj danes pa ne bi ničesar bral!"

Namen in vloga knjižnice v bolnišnici se zdi, da se razlikujeta od tistih knjižnic po običajnih osnovnih in srednjih šolah, pa seveda od splošnoizobraževalnih knjižnic – ne samo ponuditi in svetovati dobro knjigo v branje, ne samo navduševati za branje, pač pa tudi biti prijeten sogovornik in včasih celo zaupnik in prijatelj.

Prav zaradi tega na Univerzitetni pediatrični kliniki vztrajamo pri teh knjižničarskih urah, čeprav nimamo nobenega pravega pogoja – ne prostora ne knjg... K otroku ne moremo poslati skladovnic najnovjših mladinskih knjižnih uspešnic, pač pa človeka, ki zna in zmore z otroki in mladostniki prijetno in navidez neobvezno kramljati. Mogoče pa je to tisti pravi pogoj za razvijanje knjižničarske dejavnosti v bolnišnici, hkrati pa tudi humanizacije hospitalizacije. Torej nam manjkajo le še malenkosti.

SMO PRIPRAVLJENI NA SODOBNEJŠE DELO V ŠOLSKI KNJIŽNICI?

Ema /stružnik

V začetku leta 1990 je bila pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo ustanovljena **predmetna skupina za knjižnično dejavnost**, ki je začela z delom po posameznih podskupinah, kot so:

- podskupina za strokovno spopolnjevanje knjižničnih delavcev,
- podskupina za vzgojno-izobraževalno dejavnost v šolski knjižnici,
- podskupina za strokovna gradiva - priročnike,
- podskupina za računalniško podprto šolsko knjižnico,
- podskupina za glasilo **ŠOLSKA KNJIŽNICA**.

Predmetno skupino za knjižnično dejavnost sestavljajo pedagoški svetovalci oddelka za učno tehnologijo (za knjižničarstvo) na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo; strokovnjaki za bibliotekarsko stroko in mladinsko književnost iz Univerzitetne knjižnice v Mariboru, Narodne in univerzitetne knjižnice, Pionirske knjižnice v Ljubljani; knjižničarji praktiki iz osnovnih in srednjih šol v Republiki Sloveniji.

Kot prva je začela z delom podskupina za strokovna gradiva, ki je imela iz prakse zbrane uspešne priprave za učne ure knjižne in knjižnične vzgoje v osnovni šoli kot tudi teoretična izhodišča za bibliopedagoško delo v šolski knjižnici.

Priročnik Vzgojno-izobraževalno delo v šolski knjižnici - mediateki je rezultat dela te predmetne

podskupine. Namen priročnika pa je pomagati šolskemu knjižničarju pri njegovem delu v knjižnici in spodbuditi poenoten strokovni razvoj šolskega knjižničarstva pri nas.

Januarja 1990 je začela z delom tudi podskupina za uvajanje računalnikov v šolske knjižnice. Njena naloga je poenotenje računalniške opreme (strojne in programske) in izpostavitve povezav med šolskimi in splošnoizobraževalnimi kot tudi specialnimi knjižnicami v Sloveniji (poenotenje knjižnično-informacijskega sistema). Delovna skupina je najprej pregledala vse računalniške programe, ki so bili dosegljivi na našem trgu (april 1990). Po natančni analizi programov, se je skupina odločila za program podjetja SAOP in Nove Gorice.

Program je nato skupina izpopolnjevala in testirala na osmih šolah v Sloveniji. Program in baza podatkov sta izpopolnjena tako, da ju šolski knjižničarji lahko samostojno uporabljajo, hkrati pa jim to pomeni tudi velik prihranek časa pri strokovni obdelavi mediatečnega gradiva.

Z informatizacijo šolske knjižnice bodo šole pripravljene za povezavo v informacijskem sistemu (knjižnično-informacijski sistem in širše).

Baza podatkov bo sprotno dograjevana z novimi gradivi na disketah oziroma v prihodnosti preko informacijskih mrež.

Posebna pozornost je bila posvečena strokovnemu izpopolnjevanju šolskih knjižničarjev, s tem da so bili za vse slovenske šolske knjižničarje organizirani enodnevni seminarji z naslednjimi vsebinami:

- Knjižnica v procesu pridobivanja znanja,
- Organizacija, mesto in naloge šolske knjižnice,
- Bibliopedagoško delo v šolski knjižnici - didaktična delavnica.

Seminarji so bili izvedeni v organizaciji Zavoda RS za šolstvo ter v sodelovanju z Enoto za razvoj knjižničarstva pri NUK in knjižničarjem praktikom iz Ljubljane. Udeležilo se jih je 450 knjižničarjev.

Na jesenskem strokovnem posvetovanju bibliotekarskih društev

STROKA & PRAKSA

STROKA & PRAKSA

pa je bila v okviru sekcije za šolske knjižničarje in v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo organizirana okrogla miza, ki naj bi rešila tri temeljne vsebinske sklope vprašanj:

Šolska knjižnica v projektu izobraževanja za leto 2000 (Vladimir Milekšič, ZRSŠ),

Računalniško podprta šolska knjižnica (Mirjana Kregar in Ema

Stružnik, ZRSŠ),

Bibliopedagoško delo v šolski knjižnici OŠ in SŠ (Nataša Pahor in Majda Steinbuch)

Po bogati vsebinski razpravi (sodelovalo je 140 udeležencev posvetovanja, kar je bilo trikrat več kot v katerikoli drugi sekciji) so bili sprejeti naslednji sklepi:

Pri Republiškem sekretariatu za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo je treba uveljaviti financiranje šolskih knjižnic po standardih in normativih za šolske knjižnice.

Pri pripravi nove šolske zakonodaje za osnovne šole in srednje šole morajo aktivno sodelovati sekcija za šolske knjižnice in druge ustrezne ustanove, da se zagotovi ustrezno mesto šolski knjižnici, v njej pa delo ustrezno usposobljenega knjižničarja - pedagoga.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo naj v programe izobraževanja pedagoških delavcev vključi tudi knjižnico kot osnovno nosilko notranje didaktične prenove šole.

Skupina za izvedbo projekta "Računalniško podprta šolska knjižnica" naj v sodelovanju s skupino za avtomatizacijo pri NUK vključi šolsko knjižnico v računalniško mrežo vzajemnega kataloga Slovenije.

Zagotoviti je treba koordinacijo vseh služb, ki skrbijo za razvoj knjižničarstva in uveljavitev knjižničarja - pedagoga:

- sekcije za ŠK,
- Zavoda RS za šolstvo,
- NUK (matična služba),
- Republiškega sekretariata za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo,
- Kadrovskih šol.

Pri ponovni verifikaciji šol je treba upoštevati standarde in normative šolske knjižnice in Zakon o knjižničarstvu.

Rezultati dela delovne skupine za glasilo Šolska knjižnica pa so pred Vami.

Gre za novo glasilo, ki je uporabno za delo v vseh vzgojno-izobraževalnih organizacijah in vabi k

sodelovanju vse zainteresirane pedagoške delavce.

Zaradi lažjega vključevanja in povezovanja so člani posameznih podskupin predstavljeni v miselnem vzorcu.

PREDMETNA SKUPINA ZA KNJIŽNIČNO DEJAVNOST

Podskupine - člani za:

STROKOVNO SPOPOLNJEVANJE KNJIŽ. DELAVCEV

Breda Filo, UK Maribor
Marjana Kobe, PA Ljubljana
Silva Novljan, NUK Ljubljana
Tanja pogačar, PIO. KNJ. LJ.
Martina Šircelj, NUK Lj.
Marija Velikonja, ZRSŠ Lj.
Polona Lah - Skerget, PTT srednješolski center Ljubljana

VZGOJNO-IZOBRA. DEJAVNOST V ŠOL. KNJIŽNICI

Andreja Gliha in Jelka Gros, OŠ Grosuplje
Valerija Pukl, OŠ Polzela
Majda Steinbuch, Gimnazija Mb
Olga Vurcer, STŠ Celje

STROKOVNO GRADIVO - PRIROČNIKI

Marjana Kobe, PA Ljubljana
Nataša Pahor, OŠ Bičevje Lj.
Ema Stružnik, ZRSŠ OE Lj.
Martina Šircelj, NUK Ljubljana
Ivo Zrimšek, ZRSŠ - OE Kranj

RAČUNALNIŠKO PODPRTA ŠOLSKA KNJIŽNICA

Stanislav Bahor, NUK Ljubljana
Mirjana Kregar, ZESŠ Ljubljana
Tomaž Skulj, ZRSŠ Ljubljana
Ema Stružnik, ZRSŠ OE Ljubljana in knjižničarji OŠ in SŠ v Sloveniji

GLASILO - ŠOLSKE KNJIŽNICE

Miha Mohor, Gimnazija Kranj
Tanja Pogačar, PIO. KNJ. Ljubljana
Majda Steinbuch, Gimnazija MB
Francka Žumer, OŠ Preddvor
Polona Zah, SŠC Ljubljana
Marjeta Strožič, OŠ Prebold
Vojko Zadravec, Pio. knj. Ljubljana

RAČUNALNIŠKO PODPRTA KNJIŽNICA SREDNJE NARAVOSLOVNE ŠOLE MILOŠ ZIDANŠEK MARIBOR

Majda Steinbuch

SNŠ ima strokovno urejeno knjižnico, ki poleg knjižnične razvija tudi informacijsko in pedagoško dejavnost.

V knjižnici imamo konvencionalne kataloge, računalniško podprt katalog in drugo poslovanje, vključeni pa smo tudi v knjižnični informacijski sistem in v sistem znanstveno-tehnoloških informacij Jugoslavije.

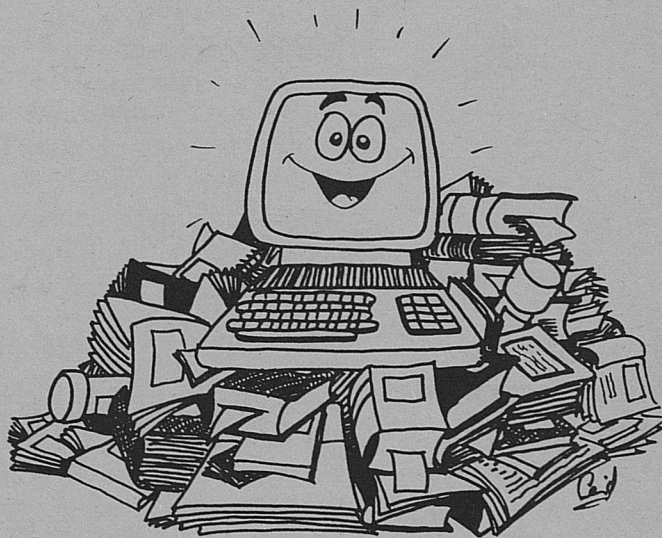
V preteklosti smo imeli na šoli tudi računalniško usmeritev, zato smo opremili terminalsko učilnico z ustrežno opremo, dobili povezavo z računalnikom VAX na Računalniškem centru Univerze Maribor (danes IZUM - Inštitut informacijskih znanosti Univerze v Mariboru). Imeli smo nadarjene učence, njihovo pripravljenost za izdelavo programa za računalniško podprto šolsko knjižnico in seveda tudi razumevanje vodstva šole.

Leta 1985 smo namestili terminal tudi v šolsko knjižnico in začeli s poskusnimi vnosi v lokalno bazo. 1986/87 sta učenca H. Paar in N. Korbar izdelala računalniški program in uspešno raziskovalno nalogo z naslovom Računalniško podprt informacijski sistem poslo-

vanja šolske knjižnice SNŠ Miloš Zidanšek in takrat smo začeli z izgradnjo baze šolske knjižnice in z izobraževanjem naših učencev za iskanje informacij s pomočjo računalnika (tudi on-line informacije).

V šolskem letu 1988/89 smo prešli na računalniško izposojanje knjižnega gradiva, na iskanje bibliografskih informacij s pomočjo terminala, kar zelo olajša in pospeši pot do informacije, pri učencih pa zbuja veliko večje veselje kot klasično iskanje v listkovnem katalogu. Računalnik nudi natančen pregled uporabnikov po priimkih, številkah in razredih, avtomatizirano je tudi ostalo poslovanje (izračuni raznih statistik, sezname uporabnikov in knjig - različni vidiki), računalniška izposoja pa nam daje hiter in natančen odgovor, kdo ima iskano knjigo oz. kje je.

Najdragocenejša pridobitev pa je vsekakor dostopnost informacij izven naše knjižnice (on-line), možnost vpogleda v KISUM (knjižnice Univerze v Mariboru, Univerzitetna knjižnica, Mariborska knjižnica) kar prek terminala iz naše šole, kar zelo olajša pot našim uporabnikom

do informacij. On-line informacije nudimo tudi za NUK, CTK in ATCLASS (sistem znanstveno-tehnoloških informacij Jugoslavije, v okviru tega sistema je za nas trenutno dostopen tudi vzajemni katalog).

V šolskem letu 1990/91 smo na šoli začeli z oddelkom mednarodne mature, zato že eno leto nabavljamo

STROKA & PRAKSA

STROKA & PRAKSA

tudi tuje gradivo v angleškem jeziku. To so publikacije za kemijo, fiziko, matematiko, biologijo, geografijo, angleško in ameriško leposlovje, referenčna literatura za navedena področja in tudi periodika. Ugotavljam, da večine tega fonda knjižnice v Mariboru nimajo, zato smo poslali na IZUM prošnjo za vključitev v vzajemno katalogizacijo. Vključitev naše knjižnice v enoten sistem vzajemne katalogizacije vidim kot edino logično nadaljevanje izgradnje informacijskega sistema naše šolske knjižnice, upam pa, da bo v ta sistem vključenih še več šolskih knjižnic (zlasti srednjih šol, gimnazij), ki imajo prav gotovo v svojih fondih bogato gradivo, ki bi bilo tako dostopno tudi drugim.

KNJIŽNICA KOT KULTURNO IN INFORMACIJSKO SREDIŠČE ŠOLE

Ivanka Zobec

Svoje delo v knjižnici sama občutim in vrednotim kot enakovredno, enako naporno in enako zahtevno, kot je delo v razredu, ki ga tudi poznam.

Do letošnjega šolskega leta je bila knjižnica Železniške srednje šole v Ljubljani utesnjena na 26 kvadratnih metrih v zasilnem prostoru v šolski avli; vanjo so učenci prihajali lahko le posamezno oz. največ do šest hkrati, za delo s celim razredom preprosto ni bilo prostora. Kadar naj bi zamenjala odsotnega učitelja (suplenca) in naj bi bila vsebina te ure knjižna vzgoja, sem si pač morala "izmisliti" tako obliko knjižne ure, ki sem jo lahko opravila v razredu. Na primer:

V razred sem prinesla jezikovne priročnike (slovarje, leksikone), učencem razložila, čemu nam služijo

in kako jih uporabljamo (iz prakse vem, da mnogi tega ne obvladajo in da so take ure koristne za vse predmete in jih je lahko tudi več).

Učence sem razdelila v skupine (po 4 do 6); vsaki skupini sem dala eno od revij iz šolske knjižnice; v reviji sem (pač po svoji presoji) izbrala in označila zanimiv članek. Učenci so dobili naslednje navodilo: Skrbno preberite besedilo. Če katere besede ne razumete, poiščite njen pomen v ustreznem priročniku. (Te sem prinesla s seboj.) Neznano besedo in njen pomen si zapišite. Približno 15 minut pred koncem ure je predstavnik vsake skupine poročal, o čem so brali in kaj so si zapisali (neznane pojme in njihove pomene), tako da so si informacije izmenjali.

Včasih sem prinesla v razred kupček novih knjig, jim jih predstavila, prebrala zanimiv odlomek in jih nato "poslala" po razredu.

Enkrat sem v knjižnici odbrala same pesniške zbirke, tako da je bila za vsako klop ena knjiha (izbrala sem njihovi stopnji primerno komunikativno poezijo). Zelo na kratko sem predstavila avtorje in pesniške zbirke razdelila učencem po njihovih željah. Njihova naloga je bila, prelistati pesniško zbirko, prebrati nekaj pesmi, izbrati pesem, ki jim je bila všeč, in določiti učenca, ki jo bo prebral na glas. 20 minut pred koncem smo si "prirebili" improviziran nastop. - Učenci so lepo sodelovali, vzdušje je bilo sproščeno, odkrila sem tudi nekaj lepih glasov, ki sem jih povabila k recitacijskemu krožku. (Možni vzgojno-izobraževalni cilji: splošno-izobraževalni, širše spoznavanje književnosti, sporočilnost pesmi, estetsko vrednotenje, vaja za nastopanje v javnosti, vrednotenje javnega nastopa, pripravljenost, informacija o govorni kulturi in govorni tehniki ipd.).

Vedno kadar sem bila v nekem razredu prvič, sem učence seznanila s pravili in urnikom izposoje (tudi če sem potem uro nadaljevala s poukom slovenščine).

Nekajkrat sem predstavila po posameznih letnikih knjige s seznama za obvezno domačo branje (pri-

nesla sem jih s seboj v razred, da so si jih tudi ogledali in se potem laže odločali za naslove).

Pred dvema letoma sem med učenci osmih oddelkov (od 2. do 4. letnika), v katerih sem opravljala nadomeščanje, opravila anketo. Učencem sem postavila naslednja vprašanja:

1. Katero knjigo bi priporočil/a ali podaril/a svojemu najboljšemu prijatelju ali najboljši prijateljici?
2. Kako razumeš misel, da so knjige naše prijateljice in učiteljice?
3. Katera zvrst literature ti po vsebini najbolj ustreza?
4. Zapiši kako misel o knjigi, svojo ali tujo.

Učencem sem tudi povedala, da bodo njihovi odgovori objavljeni v šolskem časopisu.

Zapisali so najrazličnejše naslove, raznovrstne misli o knjigah, vse zanimive, mnoge enake, a povedane na svoj način; dobila sem tudi podatke o tem, kaj kot bralci potrebujejo, iščejo, želijo. Anketo smo res objavili v šolskem časopisu in nastala je prava književna priloga na 10 straneh, tudi še danes zanimiva kot majhen priročnik ali izhodišče za pogovor o knjigah in branju. Kakšen bi bil lahko vzgojni in izobraževalni pomen take ure: velikokrat je nasvet sošolca, prijatelja učinkovitejši kot priporočila učiteljev; že samo sporočilo o tem, kaj berejo sošolci, je povabilo h knjigi; neobvezno so oblikovali in zapisali misel o smislu branja. Odgovori učencev govorijo o tem, da srednješolci vendarle tudi berejo in imajo tudi pozitiven odnos do knjige, dolžnost vseh učiteljev (ne le slavistov in knjižničarjev) je, da odns do knjige pri učencih negujejo, da pomen branja uzaveščajo vsak pri svojem predmetu. (Prav tako kot to velja tudi za odnos do slovenskega jezika: skrb zanj je dolžnost slehernega učitelja; če jo puščamo na ramah slavistov, ostaja kljub njihovi zavzetosti le glas vpijočega v puščavi.)

Anketo sem letos ponovila; odgovori so podobni tistim izpred dveh let. Zanimivo bi bilo primerjati odgovore učencev različnih šol. Naj za ilustracijo preprišem nekaj

svežih odgovorov na drugo vprašanje:

- Kadar ne veš, kaj bi počel, vzameš knjigo in nisi več osamljen. Če pa vzameš kako poučno knjigo, te tudi kaj nauči in izveš nekaj, kar ti ne bi nihče povedal.
- Knjige nam pomagajo v življenju; prvošolčki se iz knjig naučijo črk in branja.
- Učiteljice so mi učbeniki in poljudnoznanstvene revije, prijateljice pa so mi v prostem času in takrat, kadar sem bolan in moram ležati.
- Iz knjig se veliko novega naučiš, iz njih veliko zveš, ob njih se tudi sprostiš.
- Knjiga je orožje in v bojih ti je prijatelj.
- Že prvi zapiski so bili napisani z namenom sporočiti nekaj drugemu; gre pravzaprav za komunikacijo skozi knjigo; skozi knjigo v bistvu komuniciraš s pisateljem.
- Knjige so po mojem mnenju najdostopnejše sredstvo za izobraževanje. Knjiga je neizčrpen vir znanja. Čas, ki ga preživiš s knjigo, je nepozaben kot prijateljstvo. Dobre knjige se vedno rad spominjaš, če je bila odlična, jo ponovno prebereš. Prav tako je v vsakdanjem življenju: če imaš dobrega prijatelja, ga vedno rad srečaš, se pogovarjaš z njim, skratka, ni ti škoda časa, ki ga porabiš z njim; prav tako je s knjigo.

Z letošnjim šolskim letom smo knjižnico preselili v dva večja in ustrežnejša prostora, v prvem je knjižnica v drugem čitalnica. Letošnja prva knjižna ura, ki prvič ni bila suplenca, pač pa redna ura slovensčine, je potekala takole:

Učence je pripeljala v knjižnico kolegica slavistka med svojo uro. Učence sva razdelili v dve skupini: prva je šla v čitalnico, kjer jim je kolegica predstavila priročno knjižnico; sama pa sem drugi skupini pokazala, kje je kaj, kako so knjige postavljene, razložila sem jim sistem UDK, pokazala kataloge, skratka, dobili naj bi nekaj osnovnih napotkov za orientacijo v knjižnici. Na polovici ure sta se skupini zamenjali. - Učenci so bili z uro za-

STROKA & PRAKSA

STROKA & PRAKSA

dovoljni (tudi kolegica slavistka), sama pa opažam, da se je obisk v knjižnici po teh urah povečal. Nekateri učenci nekako sami od sebe ne bi prišli v šolsko knjižnico, prvič laže pridejo skupaj z drugimi, drugi pa že "znajo" priti sami.

To je nekaj mojih izkušenj s knjižno vzgojo. Morda bo kdo našel v njih kako pobudo za svoje delo. – Naj še povem, da sem po svoji osnovni izobrazbi profesorica slov. in nem. jezika, knjižničarsko izobrazbo sem si pridobila z enomesecnim tečajem v NUK-u in na strokovnih aktivih in seminarjih. Vsa ta tri področja pri svojem delu v knjižnici ali v razredu povezujem in dopolnjujem, drugo z drugim obogatim. Na slavističnih zborovanjih in seminarjih najdem veliko uporabnega za delo v knjižnici in obratno. Zelo sem zadovoljna, kadar ob knjižnici lahko v kakem razredu tudi poučujem slovenščino, ker s tem ohranjam živ stik z učenci v razredu, z generacijo, tudi stik s pedagoškim zborom in s svojo osnovno stroko – slovenščino. Ne glede na to pa svoje delo v knjižnici sama občutim in vrednotim kot enako-

vredno, enako naporno in enako zahtevno, kot je delo v razredu (ki ga tudi poznam). Mnogim, tudi mnogim knjižničarjem, se zdi delo knjižničarja v knjižnici manj odgovorno kot delo profesorja v razredu. V obeh primerih gre za neposreden stik z učenic, ki zahtevajo celega človeka. Dobra strokovna usposobljenost je v obeh primerih podlaga za kakovostno vzgojno in izobraževalno delo. Svoje mesto si mora knjižničar v pedagoškem zboru postaviti sam s svojim delom (kar zaradi nepoznavanja dela in neke ustaljene miselnosti mnogokrat ni lahko, še posebno če se večkrat zamenjajo vodilni kadri in moraš vedno znova in znova dokazovati, da delaš in kaj delaš). Res je le, da se dá povsod delati dobro ali slabo.

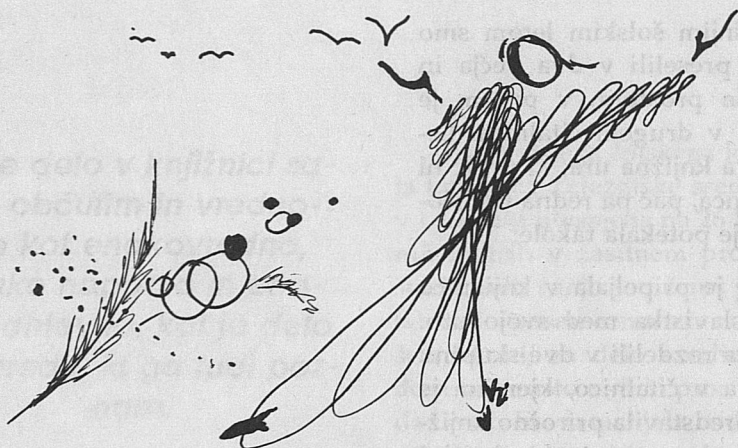
To so moja osebna razmišljanja. To, da je knjižnica sestavni del zagotovljenega programa vzgojnega in izobraževalnega procesa, pa tako izhaja iz zakona o srednjem izobraževanju in iz zakona o knjižničarstvu in bi bilo prav, da bi ju vsaj vodilni pedagoški delavci poznali in spoštovali.

Ustvarjanje lirskih razpoloženj ob Antičevi poeziji in Chopinovi glasbi

Martin Kadivec

(Knjižna ura v 6. r. osnovne šole)

Moj namen je bil preprost: v učencih zanihati ustvarjalno struno. Da bi to dosegel, sem moral izpolniti dva pogoja: 1. v glavah učencev uzavestiti že znano snov iz literarne teorije – lirika, lirik, lirsko; 2. pričarati intimno, zasanjano, "lirsko" vzdušje.

V ta namen sem si pripravil naslednji scenarij:

- Učenci, slišali ste že, da pesmi lahko delimo na lirske in epske, ali po naše na pripovedne (= epske) in izpovedne (= lirske). Epske pripovedujejo o dogodkih, lirske pa izpovedujejo človekova čustva in misli.
- **Pegam in Lambergar** (Šesto berilo):
 1. Opis cesarskega dvora na Dunaju.
 2. Cesar se pogovarja z dvorjani in se ponaša z mogočnostjo svojega kraljestva.
 3. Pegam pred cesarjem izzivalno poziva junake njegovega cesarstva na boj.
 4. Sel hiti s cesarjevim sporočilom na Kranjsko na grad Kamen h Krištofu Lambergarju.
 5. Mati svari sina pred Pegamom in mu daje nasvete pred dvobojem.
 6. Opis Lambergarjevega konja in viteške oprave.
 7. Besedno izzivanje (besedni dvoboj) obeh borilcev.
 8. Potek dvoboja.
 9. Cesarski Dunaj slavi zmago.
 10. Cesar bogato nagradi svojega junaškega viteza.

Sami dogodki (epska/pripovedna pesem).

- **Tam čez jezero** (šesto berilo):

Pesmica je trpek spomin na dom in mater, na vesele in mladostne dni, ki so minili in se ne povrnejo več. V tej pesmi prevladuje izpoved nad pripovedjo (čustvena, izpovedna/lirska pesem).
- Kdo je pesmi spesnil? Pesem Pegam in Lambergar neki pesniško nadarjen človek iz ljudstva. Njegovo ime se je pozabilo, pesem pa se je širila iz kraja v kraj, ohranjala iz roda v rod. Živela je svoje življenje med ljudstvom – ljudsta/ustna pesem. – Tam čez jezero spesnil Franc Treiber iz Roža na Koroškem. Ljudem je bila tako blizu, tako se jim je priljubila, da je ponarodela. – Vi ste pa že spoznali tudi druge pesmi znanih pesnikov (umetne pesmi), npr.:
 - .. Anton Aškerc: **Kronanje v Zagrebu** (epska pesem).

.. Simon Jenko: **O večerni uri**,
Oton Župančič: **Vezenina**, Tone
Kutner: **Jaz te imenujem mati** (lirske pesmi)...

- Pesmi torej delimo na lirske in epske; pesnike na lirike in epike.
- Liriki je tudi sodobni srbski pesnik, slikar in filmski režiser Miroslav Antić iz Novega Sada. Napisal je več pesniških zbirk, najimnitnejša se imenuje **Plavi čuperak**; po naše **Koder plavih las**. Te pesmi so prevedene v mnoge jezike in mladi jih z občudovanjem prebirajo, recitirajo in se jih uče na pamet.

Kdaj sem vesela?

Je to takrat?

*Je to takrat
pomlad?*

- In zakaj so ravno pesmi iz zbirke **Plavi čuperak** tako imenitne? Zato ker te pesmi izpovedujejo čustva in misli mladih na njihov način. In še zato, ker so pisane prav za šesti razred.
- Recitacije bom pospremil s Chopinovo klavirsko glasbo za mlade zaljubljenca.
- Recitiram iz zbirke Miroslav Antić: **Koder plavih las**:
 - .. Prvi tango
 - .. Skrivnost
 - .. Koder plavih las
 - .. Sprehajališče mladih
 - .. Pomlad
 - .. Nič ne pomaga
 - .. Ljubezen
- Pesmi ne razčlenjujemo, ne komentiramo; pomembno je vzdusje, pomembno je v dušah mladih ljudi zanihati lirsko struno.
- Tako Chopin in Antić. Kaj pa mi? Kako bi bi? Poskusite še vi ob Chopinu.
- Učenci se razkropijo po šoli, se pogreznejo vase in ustvarjajo lir-

STROKA & PRAKSA

Primer na tak način nastalih pesmic:

Veselje
Kdaj sem vesela?
Kadar trpim?
Kadar se jočem?
Vesela sem le,
kadar sem z njim
ker le njega hočem.

Andreja Markun, 6. r.

Primer na tak način nastalih pesmic:

JE TO TAKRAT

Kdaj je pomlad?

Je to takrat, kadar ptički pojo,

kadar sonce sije,

kadar dež po vetru lije?

Ko mlačna sapica

v obraz mi plane,

ko na polju se doli zgane?

Je to takrat,

je to takrat pomlad?

Mojca Sajovec, 6. r.

ske pesmi, kratke lirske zapise, utrinke, fragmente v prozi.

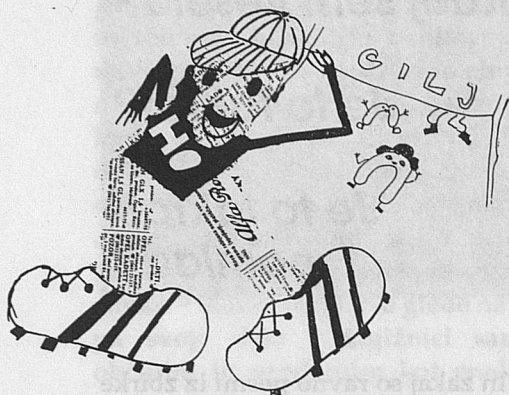
- Ob prej določenem času se zberemo v razredu, beremo zapise, jih na kratko komentiramo. Učenci zapise doma še izpilijo. Naslednji dan jih prinesejo meni v šolsko knjižnico.
- Najboljše zapise izberemo in .. razstavimo v šolski avli .. pošljemo npr. v Dnevnik

(Dnevnik mladih)

.. objavimo v šolskem časopisu Žarki, npr. pod zaglavjem Najstniška lirika.

- To, kar nastane na opisan način, jasno, niso lirske umetnine. So pa dobre jezikovno stilistične vaje.

STROKA & PRAKSA

KLOBASA SE POROČI

Nekega zimskega jutra je klobasa Hohoho že zgodaj vstala. Matej je takrat še spal. Potihem se je odplazila iz hiše. Nato je po cesti stekla proti mestu. Ko je prišla v mesto, je zavila v hišo, kjer je stanoval njen ljubček. Zelo ga je imela rada. Bil je velik in močan in je rad jedel.

Ko je vstopila v sobo, sta se nsprej poljubila. Nato sta sedla na stol in gledala televizijski spored. Po filmu se je klobasa Hohoho vrnila k Mateju domov. Vprašal jo je, kje je bila. Izmislila si je, da je bila v kinu.

"Zakaj me nisi nič vprašala, če lahko greš?"

"Saj si še spal."

Drugo jutro je klobasa Hohoho hotela spet zbežati. Toda Matej je bil buden. Zasledoval jo je. Ko je videl, da gre v hišo, jo je počakal. Dolgo je čakal in jo vendarle dočakal. Zaljubljenca sta šla na sprehod. Tedaj je oba prijel. Dolgo sta se upirala. Ljubčka je vprašal, če se hoče preseliti h klobasi Hohoho. Takoj je privolil.

Hitro so odšli k Mateju domov. Še tisi dan je bila poroka. Po poroki pa so srečno živeli.

KLOBASA HOHOHO

Francka Žumer

ŠOLA KREATIVNEGA PISANJA V KNJIŽNICI

Šolske knjižnice so center različnih kulturnih dejavnosti na šoli. Na naši osnovni šoli Matija Valjavca v Preddvoru se poleg knjižničarskega krožka tu zbirajo tudi učenci literarno-novinarske sekcije. Ob spoznavanju književnih del smo se tudi sami preskusili kot kreativni pisci umetniškega besedila. Zato smo v lanskem šolskem letu izdali literarno številko šolskega glasila Matijev rod z naslovom Klobasa Hohoho.

Pri oblikovanju take zasnove glasila sem imela pred seboj kreativnost in izvirnost učencev. Za izhodišče sem jim ponudila zgodbo o rojstvu klobase, ki skoči iz ponve in oživi. Postane dobra Matejeva prijateljica. To je sedemletni deček, ki je večkrat sam, kajti starši so prezaposleni in tako je otrok brez pravega prijatelja. Klobasa je bitje, ki je

Navsezgodaj se je Matej umil in potegnil po laseh z dvema prstoma. Nase je stlačil telovadke, majo, progaste nogavice in adidaske s črnimi vezalkami. Sel je buditi Hohoho, ki je bila v globokih sanjah. Požgečkal jo je po naogah in njena skuštrana glava se je prikazala izpod odeje. Vsa nenaspana je vprašala: "Kam in kako zgodaj?" Matej ji brez odgovora ponudi dres, nogavice in enake adidaske, kot jih ima sam, le da je bila ena vezalka modra, druga pa siva. Hohoho že ve, zakaj gre in se hitro obleče.

Na šolskem dvorišču je veliko otrok, ki so že zelo nestrpni. Tudi Matej in Hohoho sta pričela.

"Stegni levo roko in nogo ter naj se dotikata!" ukazuje zasoplo Matej. Napočil je čas, da sta šla k prvi disciplini. Mateju se je met posrečil in je vrgel kar 41 metrov. Hohoho je bila seveda boljša. Postavila je šolski rekord in to 90 m. Žogica je letela daleč, zato jo gotovo še danes iščejo. Hohoho je začela kuhati in je slekla svojo sivkastovijoličasto trenerko, kajti sledil je tek na 60 m. Mateja so bolele noge in tekel je 11,4, Hohoho pa 6,9. Bila je spet naj-naj na šoli. Tudi tovariša Peneša, ki je hitel na vso moč, je prehitela!

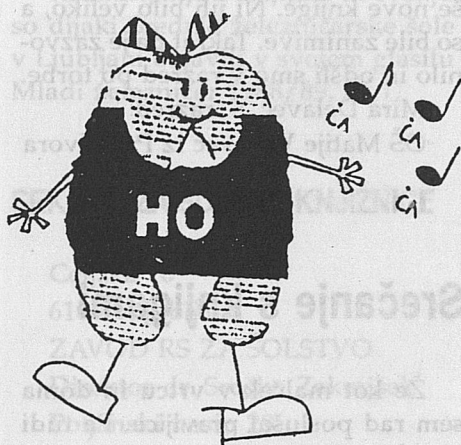
Že je bila Hohoho na odskočni deski, ko je poletela v daljave. "Škoda, da ni daljši bazen z mivko," je godrnjala Hohoho. A pri skoku v višino so ljudje šele ostrmeli. Hohoho se je odrinila in skoraj pol ure so jo čakali, da je padla z neba. Seveda so se tovariši, da bi to višino izmerili, toda bila je res previsoka. Pred šolo je Hohoho z deklicami počakala športno tovarišico Žumrovo in odhiteli so na kros. Glas piščalke jim je naznanil začetek. Deklice sos e prerivale, ko je bila Hohoho že na klopci zraven tovariša Cudermana. Njen čas pa je bil enkrat 2,59.

Hohoho in Matej sta bila najboljša, čeprav je Hohoho deklica, ga je prehitela za 532 točk.

Doma sta z velikim tekom pojedla in nadoknadila izgubljeno spanje.

vidno le otrokom, medtem ko je za odrasle neznanka, torej je nevidna odraslim očem. Ravno njena nevidnost povzroča zapletene in včasih neljube zapetljaje. Vsekakor pa mora imeti lastnosti, ki so ljube tudi otrokom. Čeprav sami želijo biti najboljši, najmočnejši, naj..., se to posreči klobasi. Učencem sem naročila, naj se počlovečena klobasa pojavi povsod tam, kjer so otroci, naj bo njihova vrstnica, vendar naj ne upošteva vseh moralnih norm, svet je zanjo lahko obrnjen narobe. Učenci naj torej združijo realni, njihov svet, s svetom domišljije, ki si ga tudi v resnici večkrat želijo in v katerega se zatekajo v trenutkih žalosti, osamljenosti in tudi veselja.

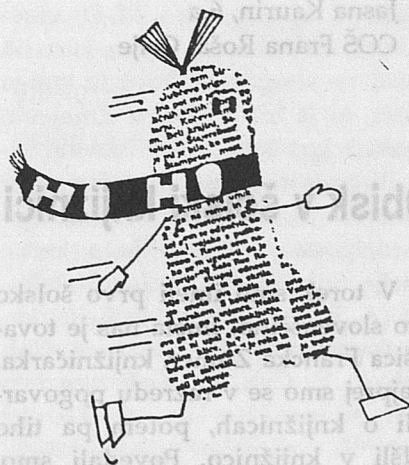
Ko smo se pogovorili o glavni junakinji, so učenci ustvarjali po lastnem nagibu, sami so si izbrali čas, prostor in ostale udeležence zgodbe. Poleg učencev so bili k sodelovanju povabljeni tudi učitelji in srednješolci, ki obiskujejo literarni krožek na šoli. Iz prispelih prispevkov smo skupaj z učenci izbrali trinajst zgodb, ki predstavljajo zaključeno celoto. Klobasa se pojavi v šoli, kjer bi skorajda postala žrtev mladih kemikov, na smučišču se znajde v zemlji lačnega Mateja, na nogometni tekmi premaga nasprotnike v trenutku, ko se pojavi na igrišču, z razgrajči osmega razreda se sreča na plesu, seveda se tudi zaljubi, skupaj z Matejem pečeta slad-

ke dobrote in se dišavita z mamičinimi parfumi v kopalnici. Konec zgodbe, ko se klobasa poroči, sicer spominja na slovensko ljudsko slovstvo, toda tako so želeli otroci. Mogoče že tako majhni razmišljajo o svojem prihodnjem življenju. Kdo ve? Klobaso Hohoho smo predstavili na literarnem večeru, ki so ga popestrili mladi glasbeniki. Da pa nismo ostali le pri literarni klobasi, smo na koncu z velikim kuhinjskim nožem razrezali čisto prave klobase, jih pojedli z domačim kruhom in sokom, ki je v eni od zgodb imel pomembno vlogo.

Ob opisanem primeru so učenci sposobnost literarnega izživljanja in svojo domišljijo. S klobaso so se srečavali na tistih področjih, ki so jim znana. Mogoče jih bo domišljija kdaj zapeljala v svet fantazije, še bolj nemogočega in nenavadnega?

STROKA & PRAKSA

MALI IN VELIKI ODMEV

Novinarski krožek v Šolski knjižnici

Vsak torek imamo v šolski knjižnici novinarski krožek. Obiskujejo ga še tri moje sopolke in sedmošolci ter osmošolci. Zberemo se že ob sedmih zjutraj.

Pri krožku pišemo spise, ankete, intervjuje ter jih pošiljamo v PIL, Novi tednik, Tednik za mlade na Radio Slovenija, 7 D, Nedeljski dnevnik in drugam. Vsak član krožka piše za drug časopis. Naša tovarišica je zelo prijazna, se rada smehlja, a včasih tudi jezi. Kadar je na kakšnem seminarju ali pa bolna, je v knjižnici vse tiho in mirno, drugače pa vedno polno učencev. Če ne znamo katere snovi za kontrolno nalogo, nam jo tovarišica razloži, čeprav nas ne uči.

Pri krožku mora biti tudi red. Ko se prične nov teden, mora vsak od nas imeti napisan kak spis ali anketo. Kdor ničesar ne napiše, ga tovarišica zaposli s tipkanjem na pisalni stroj.

Kadar imamo v časopisih kaj objavljeno, smo zelo veseli. Vse naše prispevke izrežemo in nalepimo v poseben zvezek.

Naloga novinarskega krožka je tudi, da v šolskem glasilu objavljamo vse nove knjihe, ki jih dobimo v knjižnici.

Jasna Kaurin, 6.a
COŠ Frana Roša, Celje

Obisk v šolski knjižnici

V torek smo imeli prvo šolsko uro slovenščino. Imela nas je tovarišica Francka Zumer, knjižničarka. Najprej smo se v razredu pogovarjali o knjižnicah, potem pa tiho odšli v knjižnico. Povedali smo, kakšne knjižnice poznamo. Tova-

rišica nas je pohvalila, da jih kar nekaj poznamo in da še nismo vsega pozabili od lani. Nato nam je tovarišica predstavila še skoraj nov računalnik. Na njem lahko poiščeš, katere knjige so v knjižnici, katere knjige ima kdo doma itd. Vendar še niso vpisani vsi učenci, sploh pa ne še vse knjige. Nato nam je tovarišica pokazala omaro z listki, to je katalog. Vsak predal je imel svojo nalepko, AIK, UDK, Naslovni in Geselni katalog. Nazadnje so prišle na vrsto še nove knjige. Ni jih bilo veliko, a so bile zanimive. Takrat pa je zazvonilo in odšli smo v razred po torbe.

Mira Delavec, 6. razred
OŠ Matije Valjavec iz Preddvora

Srečanje s knjigami

Že kot malček v vrtcu in doma sem rad poslušal pravljice. Pa tudi brskal po knjigah sem rad. Seveda ne po tistih za odrasle, temveč po Rdeči kapici, ob kateri sem se strašansko tresel in čakal volka, da skoči iz knjige. Tudi mali pogumni kozlički so mi ostali v spominu. Po-dobe junakov so mi v spanju skakale pred očmi. Ker pa čas neusmiljeno teče, sem začel guliti šolske klopi. V šoli smo se poglobili v berila in debelejšje knjige, ki so se mi zdele vsekakor boljše od prejšnjih. V četrtem razredu smo spoznali Finžgarja, Lovro Kuhar pa mi je dal super idejo z zgodbo Moja prva knjiga. Tudi sam sem se zgledoval po njem. Doma sem razmetal mamičino šiviljsko škatlo, mrzlično rezal, pisal in tudi ilustriral... Tedaj sem liste zmagoslavno dvignil nad glavo ter zaklical: "Poglejte, pogledajte!" sem se blaženo ponujal, "sprejmite mojo knjigo."

Toda, kdor visoko leta, nizko pade, pravi pregovor. Knjižico in z njo veselje mi je kmalu odvzel bratec, ki

še ni razumel mojega pisateljskega zanosa.

"Odpusti mu," sem si mislil, "saj s svojo malo pametjo na svet okoli sebe gleda z zaprtimi očmi," sem se še spomnil na Finžgarja. Mene pa so iz dneva v dan vse bolj vabile knjige. Vsi so mi jih kupovali, prebiral pa sem jih in jih še sedaj jaz. Ob premišljenem napadu Vinetuja, Vernovih podmornic in pogumnih raziskovalcev, ki jim nikoli ni zmanjkalo poguma, so mi rasla ušesa. Tudi sam rad zapišem dogodke, toda še zdaleč ne tako dobro kot pisatelji. Včasih me premaga domišljija in skupaj se zapeljeva v svet sanj, kjer knjige poskakujejo in se lovijo.

Matiček Žumer, 5. r.

OŠ Matija Valjavec, Preddvor

Zapišimo kako misel o knjigi, svojo ali tujo

- Knjiga je skrivno pa tudi očitno orožje predvsem majhnih narodov. (Borut Ingolič)
- Moja knjiga prosi, da jo čista roka nosi.
- Knjige so luči, ki sodijo v civilizacijo. (Roosevelt)
- Knjiga je vrt, ki ga lahko nosiš v žepu.
- Knjiga je več vredna od vseh spomenikov in veličastnih grobnic, saj knjiga sama gradi spomenike v srcih. (Star egipčanski napis)
- Knjiga in knjižna polica sta ogledalo človeka.
- Knjige nas učijo modrosti, vednosti in učenosti, zato jih je treba ubogati, poslušati in brati.
- Knjiga je hrana dobrih misli.
- Knjiga je najdragocenejša posoda, ki jo je izumil človek.

MALI IN VELIKI ODMEV

- Lepo knjigo berem, zlat cekin poberem.
- Pisava je dar bogov.
- S knjigo spat, s knjigo vstat!
- Knjiga govori in molči. (Razmisli, zakaj!)
- Moja knjiga lepo prosi, naj jo čista roka nosi, če pa knjigo izgubim, prosim, da jo nazaj dobim.
- Ne trgaj strani, ker knjigo boli.
- Moja misel: Knjiga je v ponos avtorju - pisatelju, ki jo napiše. Čeprav on umre, knjiga živi z drugimi rodovi.
- Dobra knjiga mora biti doma v vsaki družini.
- Ni šole brez knjig.
- Piši, riši, kakor veš, listov trgati ne smeš!
- Brez knjige ni znanja, brez znanja ni normalnega življenja.
- Zaprta molči, odprta uči, pa nima ne ust ne oči.
- Sem dolgo upal in se bal, potem pa knjigo v roke dal. Na začetku ni mi bilo všeč, a kasneje videl sem, da je to ena dobra reč.
- Kdor bere več knjig, živi več življenj.
- Česar človek ne najde, mu knjiga pokaže.
- Knjiga nas uči in vzgaja.

- Knjige so naša duševna hrana.
- Knjiga je temelj modrosti.
- Ta človek velja za sto knjig.
- Vladarji in knjige imajo veliko moč.
Vladarji umirajo... (Stara vzhodnjaška modrost)
... knjige pa so nesmrtno.
... a knjig čas ne uniči.
... knjige zastarevajo.
- Če so knjige dobre, jih ljudje berejo, tudi če so stare.
Razmišljanja o knjigah in branju so dijaki Srednje železničarske šole v Ljubljani objavili v svojem glasilu Mladi železničar 1988/89, št. 1.

SEKCIJA ZA ŠOLSKE KNJIŽNICE

Celjska 16
61000 Ljubljana
ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO
Direktor dr. Srečko Zakrajšek
Poljanski nasip 28
61000 Ljubljana
ZAHTEVA PO PEDAGOŠKEM SVETOVALCU ZA ŠOLSKE KNJIŽNICE V OŠ IN PO PEDAGOŠKEM SVETOVALCU ZA ŠOLSKE KNJIŽNICE V SREDNJIH ŠOLAH

V šolskem letu 1989/90 smo pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo ustanovili predmetno skupino za knjižnično dejavnost, kar je bil velik korak naprej v dolgoletnem prizadevanju za uveljavitev in pravo mesto šolske knjižnice v šolskem sistemu. Žal pa ugotavljamo, da so člani te skupine neprofesionalci, kar pomeni, da ima vsak od članov te skupine svojo primarno dejavnost. Z ustanovitvijo te skupine so se delno uresničila naša dolgoletna prizadevanja po pedagoškem svetovalcu.

Nadaljnji razvoj šolstva in s tem šolskih knjižnic kaže, da skupina ne bo mogla opravljati vseh nalog, ki jih terja taka prenova. Zato smo udeleženci Okrogle mize o ŠK sprejeli sklep o nujnosti USTANOVITVE PEDAGOŠKE SLUŽBE za šolske knjižnice pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo, ki si bo ukvarjala z razvojem šolskega knjižničarstva na Slovenskem.

Problematika se nam zdi tako pomembna, da se želimo o njej z Vami osebno pogovoriti. S pozdravi!

Sekcija za šolske knjižnice,
Polona Lah-Skrget

APRIL 1991:

2. tor: MEDNARODNI DAN MLADINSKIH KNJIG (rojstni dan H. C. Andersena)

do 27. (sob.): potujoča razstava švedskih otroških knjig v Pionirski knjižnici v Ljubljani

od 4. (čet.) do 7. (ned.): 28. mednarodni sejem knjig za otroke v Bologni

od 9. (tor.) do 13. (sob.): Razstava učil na Gospodarskem Razstavišču v Ljubljani

od 16. (tor.) do 21. (ned.): INTERLIBER - Zagreb

MAJ 1991:

od 16. (čet.) do 12. jun.: Razstava v počastitev 100-letnice rojstva Lelle Lepman v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu.

JUNIJ 1991:

do 12. (ned.): Razstava v počastitev 100-letnice rojstva Lelle Lepman v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu.

v juniju: Strokovna ekskurzija za šolske knjižničarje v Mednarodno mladinsko knjižnico v Münchnu; organizirata Zavod RS za šolstvo in Pionirska knjižnica v Ljubljani.

SEPTEMBER 1991:

od 6. (pet.) do 31. okt.: "BIB '91", 13. bienale ilustracij v Bratislavi, ČSR

OKTOBER 1991:

od 9. (sre.) do 14. (pon.): Knjižni sejem v Frankfurtu

od 24. (čet.) do 30. (sre.): Knjižni sejem v Beogradu

od 31. (čet.): "BIB '91", 13. bienale ilustracij v Bratislavi, ČSR

RAČUNALNIŠKO PODPRTA ŠOLSKA KNJIŽNICA -

seminarji za šolske knjižničarje; prijave in informacije pri organizatorju: Zavodu RS za šolstvo.

KNJIŽNIČARSTVO V KORAKU S ČASOM -

strokovno posvetovanje Zveze bibliotekarskih društev Slovenije 1991 bo predvidoma v septembru ali oktobru. Organizator je Društvo knjižničarjev, Celje, s sedežem v Velenju.

OTROK IN KNJIGA, revija za vprašanja mladinske književnosti in knjižne vzgoje se je v sedemnajstih letih izhajanja potrdila s svojo kakovostjo. Letno izideta dve številki. V zadnji dvojni številki 29/30 je osrednji prispevek Metke Kordigel "Bralni razvoj, vrste branja in tipologija bralcev". Sledijo razmišljanja o mladinski književnosti Z. Turjačanin, J. Ljuštanovića, M. Drugovca in M. Milenkovića Šuma, ki so jih podali na simpoziju Otrok in knjiga danes, ki je bil v okviru Zmajevih otroških iger leta 1989 v Novem Sadu. V počastitev desetletnice smrti Leopolda Suhodolčana, je objavljena njegova bibliografija avtorice Marije Suhodolčan. Poleg Kajuhovih (A. Brvar, Z. Jeraj) in Levstikovih nagrajencev (M. Košuta, A. Goljevšček, Z. Čoh, M. Košir) za leto 1988 so predstavljeni še Danijel Demšar, Miroslav Slana-Miros,

VZAJEMNI KATALOG

VZAJEMNI KATALOG vsebuje KOLEDAR pomembnejših dogodkov s področja mladinske književnosti in knjižničarstva doma in po svetu ter "MALE OGLASE", to je kratka opozorila, priporočila, ponudbe in povpraševanja s področja knjižničarstva. Ker je ta katalog VZAJEMNI, prosimo, SODELUJTE v obeh smereh!

Zmago Jeraj in Marjan Amalleti. O "Zimski romanci" Andreja Brvarja piše Alenka Glazer, o "Periskopu" Borisa A. Novaka pa Denis Poniž. Poseben čar dajejo barvne ilustracije v reviji predstavljenih ilustratorjev.

Revijo Otrok in knjiga izdajajo: Pionirska knjižnica Mariborske knjižnice, Pedagoška fakulteta Maribor, Festival Kurirček in Pionirska knjižnica, enota Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani.

Naročila sprejema in revijo odpošilja Založba Obzorja, 62000 Maribor, Partizanska 5.

NE PREZRITE članka Silve Novljan: "Skupaj je uspešneje", objavljenega v reviji Knjižnica 1990 št. 4, str. 1'8, v katerem avtorica objavlja tudi seznam ustanov, društev, združenj in revij z njihovimi naslovi in kratko obrazložitvijo dejavnosti, katere lahko v medsebojni povezavi bogatijo knjižničarjevo delo z otroki, knjigo in branjem.

Poleg že omenjene revije KNJIŽNICA, ki jo izdaja Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Ljubljana, Turjaška 1, naj iz tega seznama ponovimo še nekaj naslovov:

KNJIGA, Splošno združenje... založniške dejavnosti in knjigotrštva, Ljubljana, Mladinska knjiga, Titova 3,

OTROK IN DRUŽINA, Ljubljana, Državna založba Slovenije, Mešni trg 26,

OTROK IN KNJIGA, izdajatelj: Pionirska knjižnica v Ljubljani in Mariboru, Festival Kurirček in Pedagoška fakulteta v Mariboru, Maribor, Pionirska knjižnica, Rotovski trg 6,

PROSVETNI DELAVEC, Ljubljana, Poljanski nasip 28,

SODOBNA PEDAGOGOKA, Zveza društev pedagoških delavcev, Ljubljana, Gosposka 3,

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE, Ljubljana, Zavod RS za šolstvo, Poljanska 28,

ter k temu dodajamo še:

KNJIŽNIČARSKÉ NOVICE, periodična publikacija, ki je letos začela izhajati kot naslednica OBVESTIL republiške matične službe, ki naj bi bolje, pogosteje in učinkoviteje obveščala slovensko bibliotekarsko javnost o dosežkih, problemih in različnih dogajanjih v svetu knjižničarstva. Številki, ki sta letos že izšli, to potrjujeta. Naslov uredništva je: Dare Balažič, NUK, Turjaška 1, Ljubljana.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Zametki današnjega društva bibliotekarjev segajo v leto 1931, ko se je v Zagrebu ustanovilo Društvo jugoslovanskih bibliotekarjev, v okviru katerega je avtonomno delovala ljubljanska sekcija, ki je združevala šest članov. Po vojni je bil tudi z aktivnostjo teh članov sklican ustanovni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije, 21. decembra 1947, in leta 1948 je bilo vanj vključenih 75 knjižničarskih delavcev.

Današnja Zveza bibliotekarskih društev Slovenije vključuje preko svojih področnih društev 884 knjižničarjev v močno strokovno društvo, ki ima velik vpliv na posodabljanje in izpopolnjevanje strokovnega dela v knjižnicah, kar opravlja predvsem preko svojih strokovnih komisij in sekcij za posamezne vrste knjižnic. S svojo dejavnostjo v širšem družbenem okviru in z aktivnostjo v mednarodni zvezi bibliotekarskih društev (IFLA) pa vpliva tudi na status bibliotekarske stroke.

Najaktivnejše pa je društvo na področju izobraževanja svojih članov. To opravlja s pomočjo revije KNJIŽNICA, s prirejanjem predavanj, seminarjev, strokovnih ekskurzij, posvetovanj. Posameznim področnim društvom je uspelo razviti tudi bogato kulturno društveno življenje, na katerega se okolje odziva z ustreznim priznavanjem statusa bibliotekarja. Društvo svojim posameznim članom marsikdaj prisloži na pomoč pri reševanju njihovih poklicnih, strokovnih, pa tudi

VZAJEMNI KATALOG vsebuje KOLEDAR pomembnejših dogodkov s področja mladinske književnosti in knjižničarstva doma in po svetu ter "MALE OGLASE", to je kratka opozorila, priporočila, ponudbe in povpraševanja s področja knjižničarstva. Ker je ta katalog VZAJEMNI, prosimo, SODELUJTE v obeh smereh!

VZAJEMNI KATALOG

osebni problemov. Seznam področnih društev vam ponujamo kot možnost za natančnejše informiranje o delu področnih društev, z željo, da se tisti, ki še niste člani, pridružite društvu svojega območja in s tem tudi zvezi.

1. Društvo bibliotekarjev Dolenjske (predsednica Silva Gominšček) študijska knjižnica M. Jarca C. Komandanta Staneta 26 68000 Novo mesto
2. Društvo bibliotekarjev Gorenjske (predsednik Ludvik Kaluža) Knjižnica Ivana Tavčarja Šolska 6 64220 Škofja Loka

Vzajemni Katalog je pripravila Tanja Pogačar, vanj pa sta prispevali tudi Silva Novljan in Ema Stružnik

3. Društvo knjižničarjev Celje (predsednica Špela Marin) KC-Knjižnica Titov trg 5 63320 Velenje
4. Društvo bibliotekarjev Maribor (predsednica Irena Sapač) Univerzitetna knjižnica Maribor Gospejna 10 62000 Maribor
5. Društvo bibliotekarjev Koroške (predsednica Vlasta Zaberčnik) Koroška osrednja knjižnica Na gradu 1 62390 Ravne na Koroškem
6. Društvo knjižničarjev Pomurja (predsednica Vera Gorički) Srednja družboslovna in ekonomska šola Titova 4 69000 Murska Sobota
7. Društvo bibliotekarjev Ljubljana (predsednik Ivan Kanič) Centralna ekonomska knjižnica Kardeljeva ploščad 17 61000 Ljubljana Zveza bibliotekarskih društev Slovenije (predsednik Tomaž Kobe) Narodna univerzitetna knjižnica Turjaška 1 61000 Ljubljana

IZ ZALOŽNIŠKEGA CENTRA ZAVODA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO

Knjige, ki so na zalogi

Izobraževanje v Sloveniji za 21. stoletje	600.- din
Borut Šali: Splošne vaje	250.- din
Martin Lorbar: Pisarniška mehanizacija in avtomatizacija	110.- din
Vsaka domovina ima svoje nebo - 14. tekmovanje za Cankarjevo priznanje	205.- din
Vzgoja in izobraževanje romskih otrok v predšolskem in osnovnošolskem obdobju	200.- din
Naravoslovne dejavnosti od 6. do 8. razreda OŠ	650.- din
Ana Tomič: Teorija in praksa spremljanja pouka	280.- din
Slovenski jezik v osnovni šoli	38.- din
Marija Stanonik: Slovstvena folklor v domačem okolju	200.- din
Terezija Uran: Matematika (OŠ za odrasle, gradivo za učitelje)	320.- din
Z. Glogovec, D. Žagar: Nadarjeni otroci v vrtcu	90.- din
T. Požek-Novak: Biokemijski eksperimenti v šoli	300.- din
Zgodovina - katalog znanja za zaključni izpit v VIP družboslovno-jezikovna dejavnost	70.- din
Ljudmila Žalik: Nivojski pouk v klasični učilnici	150.- din
A. Vilfan: Leče, računalniški program za simulacijo sistemov leč	250.- din
Evalvacija programa življenja in dela v OŠ	300.- din
Obvestila srednjim šolam za delo v triletnih in štiriletnih smereh izobraževanja 1990/91	120.- din
J. Virk-Rode, J. Belak-Ožbolt: Razred kot socialna skupina in socialne igre	110.- din
R. Jazbec et al.: EKO Ruše 90	160.- din
Obvestila in strokovna izhodišča za delo VVO v šolskem letu 1990/91	120.- din
Slovenska narečja - zvočna kaseta	80.- din
A. Kozinc et al.: Učni jezik	50.- din
S. Pečjak, M. Gradišar: Razvijanje bralnih sposobnosti	40.- din
Franc Cvelbar et al.: Laboratorijske vaje iz fizike za 4. letnik naravoslovne smeri	160.- din
J. Sodja-Božič, M. Klasinc: Analizna kemija	65.- din
Biologija - katalog znanja za zaključni izpit v VIP naravoslovno-matematična dejavnost	110.- din
Silvo Fatur: Brvi, ne mostovi	150.- din
Marjan Tamše: Rudarsko merjenje	140.- din
Gimnazijski program	50.- din
Marjan Hribar et al.: Električna	170.- din
Marjan Hribar et al.: Mehanika	70.- din
Slovstveni in kulturnozgodovinski vodnik po Sloveniji - Gorenjska	240.- din
Zbirka nalog za preizkus znanja ob vpisu v programe srednjega izobraževanja	200.- din
Katalog znanja za zaključni izpit iz fizike	85.- din
Učni operativni smotri iz fizike	148.- din
Geografija - katalog znanja za zaključni izpit	160.- din
A. Kotar, M. Vukmirovič: Postali smo učenci	100.- din
Katalog znanja za zaključni izpit iz slovenskega jezika in književnosti	150.- din
Boža Krakar-Vogel: Skice za književno didaktiko	110.- din
Marusja Uhernik: Priprava na zaključni izpit iz nemškega jezika	190.- din
Alenka Skupek: Iskrice	450.- din
B. Furlan: Jadransko morje (diapozitivi)	4.500.- din
Angleški jezik - Navodila in katalog znanja za zaključni izpit v vzgojno-izobraževalnih programih	
V. stopnje zahtevnosti	240.- din
Dobra igrača	100.- din
Irena Dogša: Interakcijske vaje za mladostnike	200.- din

Knjige v pripravi

Slovstveni in kulturnozgodovinski vodnik po Sloveniji - Štajerska	
Fanči Moljk: Vesela šola slovenščine	
Anka Zupan: Od igre in dela do znanja	
Vika Slabe et al.: Skladnja	
Vika Slabe et al.: Oblikoslovje z besedoslovjem in besedotvorjem	
Silvo Kristan: Pogledi na zdajšnja in prihodnja šolska športna vzgoja	
Duščica Kunaver: Otrok - šola - starši	
Integrirani dnevi na razredni stopnji osnovne šole	
Katalog znanja iz kemije za srednje šole	
Skupina avtorjev: Spoznajmo tla in življenje v njih	
Drago Novak: Zgodovinske interesne dejavnosti (zgodovinski krožki)	
Igor Parkelj: Primerjalna analiza izobraževalnih sistemov pri nas in v svetu s poudarkom na institucionalnem izobraževanju	
Vera Žužej et al.: Projektno delo	
Marta Hrovatin et al.: Zdravstvena vzgoja v osnovni šoli	
Obvestila zavodom za usposabljanje oseb z motnjami v razvoju za delo v šolskem letu 1991/92	

Cena programa je 1171 DEM v tolarški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila. Program lahko kupite tudi na 12 mesečnih obrokov. Posamezen obrok je 97.58 DEM v tolarški protivrednosti na dan plačila posameznega obroka.

Poleg programa lahko pri nas kupite tudi ustrezen računalniški sistem PC AT 286/20 s trdim diskom s kapaciteto 52Mb, A4 tiskalnik EPSON LX850 ter laserski ročni skener SYMBOL LS2020.

Cena računalniškega sistema ja 160.000,00 SLT, cena laserskega čitalca črtne kode je 150.000,00 SLT.

V ceno ni všteti 5%. P.D.

Cene so informativne in veljajo do spremembe pogojev poslovanja.

Lep pozdrav

Naročilnico pošljite na:

Zavod RS za šolstvo in šport, Poljanska 28, 61000 LJUBLJANA (g. EMA STRUŽNIK)

oz. na:

SAOP, Cankarjeva 62, 65000 Nova Gorica, tel: (065) 21- 947, 24-723

NAROČILNICA

Naročamo:

1. Programski paket ŠOLSKA KNJIŽNICA	A avans B na obroke
2. Računalnik GAMBIT 286/20/52 s tiskalnikom EPSON LX850	A avans
3. Laserski ročni čitalec črtne kode LS2020	A avans

Naziv šole: _____

Ulica: _____

Kraj: _____ **Poštna številka:** _____

Direktor: _____

Datum: ___/___/1992

Žig in podpis:

UPORABA ČRTNE KODE V KNJIŽNICI

Če že imate ali nameravate v prihodnosti kupiti program za računalniško vodeno knjižnico, Vam bo **črna koda** v veliko pomoč pri **izposoji** in **vračilu** knjižnega gradiva.

Pri klasičnem načinu izposoje in vračilu knjižničnega gradiva v knjižnicah, ki so računalniško vodene, moramo inventarno številko vnesti prek tipkovnice. Tak način dela nam vzame veliko časa in je dokaj nezanesljiv.

Pri izposoji in vračilu knjižničnega gradiva s pomočjo **črne kode** ima vsak kos knjižničnega gradiva poleg običajne nalepke še **posebno** nalepko, na kateri je inventarna številka tega predmeta zapisana s črno kodo. Pri izposoji in vračilu s čitalnikom črne kode preberemo inventarno številko, zapisano s črno kodo, in se s tem izognemo ročnemu vnosu inventarne številke. Vnos inventarnih števil pri izposoji ali vračilu s pomočjo čitalnika črne kode je **izredno hiter, zanesljiv in preprost**.

Naročite lahko dva različna tipa nalepk z inventarnimi številkami:

1. **Klasične nalepke**, ki so tiskane s termalnim tiskalnikom prek posebne termalne folije in ki jih je treba zaščititi s prozorno samolepilno folijo, da so bolj odporne proti mehanskim poškodbam. Nalepke so na kolutih.
2. **Nalepke**, ki so tiskane z **laserskim tiskalnikom** na poseben samolepilni papir, **plastificirane** in razrezane na ustrežno velikost. Nalepke dobite na listih formata A4.

Svetujemo Vam, da pri svojem delu uporabljate čitalnik črne kode, ki ga priključite **paralelno k tipkovnici računalnika ali terminala**. Tako lahko vnašate podatke prek čitalnika črne kode ali prek tipkovnice. Nudimo Vam dva različna čitalnika črne kode:

1. **CCD čitalnik črne kode** francoske firme **DIGITAL VISION** (pri CCD čitalnikih črne kode se moramo nalepki približati na približno 1 cm),
2. **Laserski čitalnik črne kode** ameriške firme **METROLOGIC** (nalepko s črno kodo lahko preberemo na razdalji 15 cm).

Nalepke in CCD čitalniki so bili testirani v projektu **RAČUNALNIŠKO VODENA ŠOLSKA KNJIŽNICA - ŠOLNICA**, ki ga vodi **Zavod RS za šolstvo in šport**, in so se po mnenju eksperimentalne skupine pokazali kot **zelo primerni in koristni**.

Cenik nalepk in čitalnikov:

klasična nalepka	SIT	1,30
plastificirana nalepka	SIT	3,20
CCD čitalnik	SIT	86.625,00
laserski čitalnik	SIT	111.090,00

Nalepke in čitalnike lahko naročite pri firmi **LEOSS d.o.o.**, kjer lahko dobite tudi vse druge informacije v zvezi s ponujeno opremo. Možnost plačila na tri obroke. V primeru večjega naročila (več šol skupaj) priznamo 10% popust. Naročila se zbirajo na **ZRSŠŠ - g. Ema Stružnik**.

O.S. J. Plemlja Bled

06995

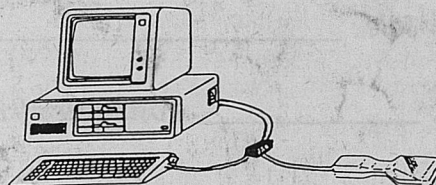
klasična nalepka

kgz KNJIŽNICA DABRAVA ZAGREB

040000121

plastificirana nalepka

način priključitve čitalnika

LEOSS

LEOSS d.o.o., 61117 Ljubljana, Stegne 19, Slovenija
Tel: 061 191 553, 061 199 298 (int. 302), Fax: 061 192 406